

ĮVYKIAI, PROBLEMAS, NUOMONĖS

KALBĖTI VIEŠAI NĖRA TAI PRASTA, BET GALIMA PRAMOKTI – Petras Maksimavičius	3
VISI ESAME TIE PATYS ŽMONĖS – Božena Bobinienė	24

ŠVIETIMAS

PRAĖJUSIEJI MOKSLO METAI LIETUVIŠKOSE MOKYKLOSE

PUNSKO SAVIVALDYBĖS VAIKŲ DARŽELYJE – Vida Jolanta Stankevičienė	5
SUVALKŲ LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELYJE – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė	8
POPIETINĖS LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS SUVALKUOSE – Lietuvių kalbos mokytoja	9
SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE – Algirdas Vaicekuskas	10

TIKĖJIMAS

DIPLOMATAS ARKIVYSKUPAS JURGIS MATULAITIS – Arūnas Kapsevičius	13
---	----

KULTŪROS BARUOSE

LIETUVIŠKI RENGINIAI SUVALKUOSE – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė	15
JUBILIEJINIS „DAINORĖLIS“ – Asta Pečiulienė	17
„PUNIUKAMS“ 20 METŲ – Asta Pečiulienė	20
RASAS ŠVENTĖME VERKIŲ PARKE VILNIUJE – Nastutė Sidarienė	22

SKELBIMAI

Viršeliuose:

Vasaros pievos spalvos (Valdo Žilionio nuotr.)
Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos pradinukai su mokytojais LR Seimo rūmuose (Iš Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos archyvo)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk,
ul. A. Mickiewicza 23
tel. (+48) 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny,
ul. Wileńska 9
tel. / faks. (+48) 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Olów
Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė
KORSPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Rasa Žukauskienė, Jurgita Stankauskaitė,
Božena Bobinienė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2023-07-13

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos ir leidinio rėmėjų nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

Publikacija vyraža jedyne pogrądy autora/ów i nie moze byc utozsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnetrznych i Administracji.

Projektą „Lenkijos lietuvių tautinio sąmoningumo ugdymas“ iš dalies remia Spaudos, radijo ir televizijos remimo fondas (gauta parama per projekto įgyvendinimo laikotarpį – 8000 eurų).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Mūsų krašte vis dar kultūrinų renginių pikas: nuaidėjus lietuviškų ansamblių sąskrydžiui Burbiškiuose, greitai atėjo Mindauginės – Seinuose tradiciškai koncertavo visi „Lietuvių namų“ ansambliai, o Punks kartą švęsti pakvietė Lietuvių kultūros namų choreografinis sambūris „Jotva“. 20 val. buvo giedama „Tautiška giesmė“.

2009 m., kai buvo švenčiamas pirmojo Lietuvos vardo paminėjimo 1000–metis, gimė iniciatyva tą datą minėti visame pasaulyje vienu metu giedant valstybės himną. Tai buvo įspūdingas įvykis. Kitais metais pasiūlyta tai pakartoti – taip gimė tradicija. Ir šiemet „Tautiška giesmė“ giedota jau 14-ąjį kartą.

Kai Jūs, mieli Skaitytojai, savo rankose laikysite šį „Aušros“ numerį, panašu, kad tuo metu kaip tik vyks vienas didesnių šių metų lietuviškų renginių Lenkijoje – minėsime Dariaus ir Girėno skrydžio 90–metį Pščelnike.

Lietuvoje liepos pradžia pažymėta trimis įvykiais: prezidento Gitano Nausėdos metiniu pranešimu, kurio aidai vis dar girdimi, liepos 1 d. vykusiais renginiais („Pride“ paradu ir vaikus globojančių šeimų švente) ir, kas svarbiausia, liepos 11–12 dienomis Vilniuje vykusiu NATO viršūnių susitikimu. Jau pasibaigus šiam svarbiam istoriniam įvykiui vis dar diskutuojama ir ypač nesutariama dėl Ukrainos: vieni teigia, kad Ukrainai nieko nudingo nepasiūlyta, kiti sako, jog pasiekta maksimaliai, kiek buvo įmanoma.

Vilniečių gyvenimas tuo metu buvo kiek sutrikdytas. Gyventojai reaguavo labai įvairiai: vieni piktinosi, kad pateko į kamščius, kiti sakėsi suprantą, jog yra ir svarbesnių dalykų. Apie šį NATO susitikimą dar ilgai bus kalbama, o mes išsamiau rašysime kitame „Aušros“ numeryje.

Kalbėti viešai nėra taip paprasta, bet galima pramokti

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Galima sklandžiai ir daug kalbėti, tačiau nepasakyti nieko naujo, kas prikaustytų kitų dėmesį. Galima taip pat mažai kalbėti viena ar kita tema ir pasiekti iš anksto užsibrėžtus tikslus. Tikriausiai ne kartą gyvenime sutikote žmonių, kurie sugeba kalbėti bet kuria tema, ir tokių, kurie dažniau tyli ir stengiasi kitus išgirsti. Gal ir gerai, kad esame skirtingi ir dėl to, pavyzdžiui, dirbdami komandoje, vieni kitus papildome.

Man nelabai patinka kalbėti viešai. Esu uždaro būdo. Anksčiau būdavo dar blogiau. Tam tikros praktikos įgijau tik studijų laikais, kadangi visus egzaminus reikėjo laikyti atsakinėjant žodžiu. Tada šiek tiek pramokau kalbėti ir visų pirma supratau, kaip tai daryti (nepaisant to, kokia tema reikėjo kalbėti ir kokios buvo aplinkybės). Tai dažnai gelbėdavo egzaminų metu ir įvairiais kitais atvejais. Kodėl apie tai rašau? Esu šventai įsitikinęs, kad mokyklos per mažai dėmesio skiria šiems gebėjimams lavinti. Man atrodo, kad tai didelė klaida. Mokiniai raginami pasisakyti žodžiu, gal ir vyksta pokalbiai vadinamųjų auklybos pamokų metu, tačiau tai nesprenžia esminės problemos. Padėtį dar labiau pablogino paplitę testai, kur net rašyti daug nereikia. Dažnai pakanka ties pasirenkamu atsakymu padėti kryžiuką. Mano įsitikinimu, reikėtų tai kuo skubiau keisti.

Kalbėjimo menas, arba retorika, yra senovės menas, kuris turi gilius šaknis ir egzistavo jau nuo senovės Graikijos ir Romos laikų. Šis menas susijęs su gebėjimu kalbėti įtikinamai, įtaigiai

ir suvokiamai viešajame pasirodyme. Kalbėjimo meno istorija apima tam tikrus etapus, kurie įvairiais būdais paveikė jo raidą. Senovės Graikija laikoma kalbėjimo meno gimimo vieta. Ten atsirado pirmieji retorikos mokytojai. Aristotelis parašė knygą „Retorika“, kuri iki šiol laikoma vienu pagrindinių kalbėjimo meno šaltinių. Jis išskyrė tris kalbėjimo meno rūšis: ethos (dėmesio verta), pathos (jausmus kurianti) ir logos (loginės argumentacijos). Aristotelio idėjos toliau gyvavo Romos laikotarpiu.

Romos imperijoje kalbėjimo menas buvo itin svarbus politiniame, teisiniame ir viešajame gyvenime. Romos retorikos mokytojai, kaip antai Ciceronas ir Seneka, skyrė daug dėmesio argumentacijos struktūrai ir gebėjimui veiksmingai pristatyti savo mintis.

Viduramžiais kalbėjimo menas susilpnėjo, tačiau renesanso laikotarpiu pradėjo atsigaivinti. Renesanso humanistai, tarkim, Erazmas Roterdamielis, skatino kalbėjimo išraiškos kultivavimą. Modernioji kalbėjimo meno istorija prasidėjo XIX ir XX a. Didelę įtaką šiuo laikotarpiu turėjo komunikacijos teorijos. Kūrėsi praktinės kalbėjimo meno technikos. Taip pat svarbus buvo komunikacijos mokslų plėtojimas universitetuose, kur mokslininkai pradėjo analizuoti kalbos struktūrą, veiksmingumą ir poveikį auditorijai.

Kalbėjimo meno istorija tęsiasi, o naujosios technologijos ir visuomenės poreikiai skatina ieškoti vis naujų būdų paveikti auditoriją. Nepaisant to, senovės Graikijoje ir Romoje atsiradę kalbėjimo meno idėjos ir principai toliau išlieka pagrindinė

Ciceronas

šio meno raidos dalis.

Daugeliui žmonių kalbėjimas viešojoje vietoje kelia didelį stresą ir jaudulį. Tačiau nėra kito būdo šias emocijas nugalėti ir valdyti, kaip kuo dažniau viešosiose vietose... kalbėti. Tai puikiai supranta politikai. Tai jų pagrindinis darbo įrankis. Turbūt ne kartą pastebėjote, kaip atsakinėja į žurnalistų klausimus ir vartoja vadinamuosius raktinius žodžius. Tokiu būdu visais atvejais sugeba pateikti atsakymus ar komentarus bet kuria tema. Visada pasako tai, ką nori pasakyti, nepaisant to, ko žurnalistai klausia. Tai nereiškia, kad tokiais atvejais meluoja. Ne. Galbūt nepasako visko, tačiau kiekvienu atveju geba išbristi iš kartais nepatogios padėties ir pasiekti užsibrėžtus tikslus.

Politikams paprasčiau, kadangi jiems pataria ir kalbėti moko didelė komanda specialistų. Jie analizuoja, kas kiekvieną dieną vyksta šalyje ar pasaulyje, ir iš pat ryto paruošia jau minėtus raktinius žodžius, kuriuos politikai ir vartoja bendraudami su žurnalistais ar eiliniaisiais gyventojais. Taigi krentant pieno supirkimo kainoms iš valdančiosios daugumos atstovų išgirsite, kad dėl to kalta prieš keliolika metų vykdyta ydinga politika ir šiuo metu jaučiame jos pada-

rinius. Kiekvienas iš jų pakartos, kad tam įtakos turi taip pat Ukrainoje vykstantis karas, tačiau padėtis rinkoje jau žymiai pagerėjusi. Tuo tarpu opozicijos atstovai kartos, kad žemės ūkio ministras turi atsistatydinti, kadangi nesupranta ūkininkų rūpesčių, tik desperatiškai bando didinti priemokas stambiems ūkiams visų smulkiųjų ūkininkų sąskaita, tačiau ir taip neprisijaukins naujų rinkėjų kaimiškose vietovėse ir t. t.

Kad vartojami tai dienei iš anksto paruošti žodžiai, atskiri apibūdinimai ar atsakymai, nesunkiai suprastite, paklausę kelių vienai ar kitai partijai atstovaujančių politikų pasisakymų įvairiose žiniasklaidos priemonėse. Išgirsite, kaip jie sklandžiai ir beveik tais pačiais žodžiais vertina vieną ar kitą įvykį.

Neseniai baigėsi abiturijos egzaminai. Atsimenu atvejį, kai prieš kelerius metus būsimas abiturientas paklausė: „Ką daryti egzaminu žodžiu metu, kai gausiu klausimą, kurio aptarimui būsiu visiškai nepasiruošęs, o stresas taip sukaustys, kad nežinosiu net, kokį pirmą žodį ištartiti?“ Patariau elgtis taip, kaip elgiasi politikai. Iš anksto pasiruošti raktinius žodžius ar sakinius, kurie tiktų visoms temoms. Pirma, tai sumažins

baimę prieš egzaminą, kadangi nepaisant visko ir taip žinosi, kokiais žodžiais ir sakiniais pradėsi kalbėti, antra, pradėjus kalbėti sumažės stresas ir savaime atsiras daugiau minčių, kaip išbristi iš nepatogios situacijos. Taigi pats svarbiausias principas – atsakinėti į klausimą, kadangi egzaminų komisijai pats blogiausias variantas, kai egzaminuojamas asmuo nieko nekalba ir tokiu būdu net nesuteikia šanso parašyti teigiamą pažymį. Nežinau, kaip minėtam abiturientui sekėsi egzaminų metu, tačiau esu įsitikinęs, kad tokia strategija labai dažnai padeda.

Todėl kalbėjimo meno reikėtų mokyti mokyklose. Ne tik dėl to, jog mokiniai daugiau reikėtų mintis žodžiu, bet ir todėl, kad ateityje galėtų atskirti tikrą informaciją nuo tos, kuri skleidžiama dėl vieno ar kito priežasčių. Tai nepaprastai svarbu. Tai palengvintų ateityje jų gyvenimą.

O ką tai bendro turi su lietuvių reikalais mūsų krašte? Daug bendro. Geresnis išsilavinimas ir pranašumas įvairiose srityse stiprina bendruomenę, o mūsų mokyklas daro labiau konkurencingas. Nesunku pastebėti, kad lietuviai šioje srityje yra pranašesni nei jų kaimynai lenkai. Kodėl? Todėl, kad turi gilesnes tradicijas burtis į nevyriausybinės organizacijas, vadinamąsias draugijas. Nemažas jų skaičius dalyvauja šių draugijų suvažiavimuose, posėdžiuose, pasitarimuose, susitikimuose su Lenkijos ar Lietuvos politikais, valdininkais, kur ir dažniau tenka pasisakyti viešai vienu ar kitu klausimu. Dėl gerai organizuoto ir išplėto kultūrinio gyvenimo jiems dažniau tenka užlipti į sceną – kalbėti, dainuoti, groti, šokti, vaidinti. Tai labai lavina. Tokių argumentų galima būtų pateikti žymiai daugiau, ir esu įsitikinęs, kad sunku būtų juos paneigti. Tačiau vis vien kalbėjimo meną reikėtų lavinti nuo mažens, jau mokyklose. Jeigu tai pastebėjo senovės graikai, kodėl jų išmintimi neturėtume pasinaudoti šiandien?

PRAĖJUSIEJI MOKSLO METAI LIETUVIŠKOSE MOKYKLOSE

Punsko savivaldybės vaikų darželyje

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mokslo metai baigėsi, o atrodo, kad neseniai nedrąsūs mažyliai, tėvų lydimi, pravėrė darželio duris. Net nepastebėjome, kaip greitai atėjo vasara. Punsko savivaldybės vaikų darželį lankė 112 ugdytinių. Vieniems tik prasidėjo atostogos, kiti – taip pat atsiveikino su darželiu.

2022/23 mokslo metai darželyje buvo kupini gražių įspūdžių, konkursų, išvykų ir linksmų nuotykių. Dirbo penkios vaikų grupės: dvi lietuviškos 3–4 metų „Meškiukų“ ir „Ežiukų“, dvi lietuviškos 5–6 metų „Varlyčių“ ir „Boružėlių“ bei viena lenkiška „Nykštukų“. Darželyje vyko tikybos ir anglų kalbos pamokėlės, su kalbos sutrikimų turinčiais vaikais dirbo logopedė, o ugdytiniams su

specialiais poreikiais buvo užtikrinta psichologės ir oligofrenopedagogės pagalba. Mokytojos kėlė savo kvalifikaciją, dalyvaudamos įvairiuose mokymuose, seminaruose, konferencijose, tuo pačiu keldamos ir mūsų įstaigos ugdymo lygį.

Darbo įdėta daug ir rezultatai, sakyčiau, labai geri. Mokytojos ruošė vaikus konkursams, parodoms, festivaliams, organizavo išvykas. Mūsų darželinukai dalyvavo daugelyje įvairių renginių. Vaikai ne tik gilino žinias, bet ir mokėsi bendrauti, būti kartu, dalintis, suprasti vienas kitą, derėtis ir žaisti. Daug dėmesio darželyje skiriame tautinių tradicijų, dvasinės kultūros vertybių puoselėjimui. Švenčiamos tradicinės šventės: Kūčios, Eglutė, Senelių šventė,

VIDA JOLANTA STANKEVIČIENĖ

Šeimos diena, vyksta ir kiti renginiai, į kuriuos kviečiami ugdytinių šeimų nariai. Ugdoma pagarba tėvynei, tėvams, kultūrinei tapatybei, kalbai, žmogui ir gamtai. Minime Lietuvos valstybines šventes: Vasario 16-ąją – Lietuvos valstybės atkūrimo dieną, Kovo 11-ąją – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną, Sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną.

Kaip ir kiekvienais metais, darželio vaikučiai daug dirbo, mokėsi, dalyvavo įvairiuose konkursuose, išvykose. Lapkritį ir kovą darželinukai buvo išvykę į kiną „Cinema Lumiere“ Suvalkuose. Dalyvavo tarptautinėje poezijos ir muzikos šventėje „Išlydim rudenėlių“, kurią suorganizavo Jurbarko r. Jurbarių darželis-mokykla. Vaikučiai parodė meno programėlę bei stebėjo kitų pasirodymus. Gruodžio 6 dieną šventė Mikalojaus gimtadienį. Kalėdų Senelis paliko vaikams visą maišą saldumynų. Linksmas ir įdomus (su dainomis, pasakomis ir filmais) buvo darželinukų kalėdinis pasibuvimas su Vytautu V. Landsbergiu „Seku, seku gyvenimą“ Seinų „Lietuvių namuose“. Gruodžio mėnesį, prieš pačias Kalėdas, vaikus aplankė Kalėdų Senelis ir visiems atnešė dovanų. Jis atėjo tada, kai jie dalyvavo iškilmingose Kūčiose. Kiekviena vaikučių grupė parodė Seneliui savo trumpą programėlę. Darželinukai pasikvietė jį į koridorių prie eglutės. Vaikai buvo labai laimingi, galėdami pabendrauti su

Vasario 16-osios minėjimas darželyje

Kalėdų Seneliu, nusifotografuoti, pasiimti iš jo dovanėles. Nors kai kurie mažyliai nedrąsiai pasitiko Senelį, bet gautos dovanos pradžiuogino kiekvieną.

Sausio mėnesį darželio ugdytiniai prisijungė prie pilietinės akcijos „Atmintis gyva, nes liudija“. Sausio 20 dieną Punsko kultūros namuose vyko graži ir iškilminga Senelių šventė. Tai viena iš visų anūkų labiausiai laukiamų švenčių, kuomet visas dėmesys skiriamas seneliams. Anūkėliai savo meilę atskleidė dainuodami, šokdami ir deklamuodami eilėraščius. Darželinukai paruošė spalvotus atvirukus ir įteikė juos savo mylimiems seneliams. Vasario mėnesį vyko karnavalas – persirengėlių šventė. Darželinukai labai mėgsta kaukių balių, nes kiekvienas nori pasigirti savo nuostabiais rūbais.

Darželio ugdytiniai taip pat minėjo Vasario 16-ąją. Jie buvo nuėję prie varpinės giedoti Lietuvos himną.

Darželinukai ruošiasi sodinti daržoves darželio kieme

Kovo 11-ąją iškilmingai paminėjome Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną. Šventės pradžioje sugiedotas Lietuvos himnas. Lietuviškų grupių vaikučiai, būdami džiugios nuotaikos, parodė meno programėlę. Pabaigoje visi šventės dalyviai kartu sudainavo dainą apie Lietuvą. Iš geltonos, žalios ir raudonos spalvų popieriaus vaikučiai padarė paukščius, simbolizuojančius tėvynės Lietuvos laisvę.

Smagiai atšvęsta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena vaikams suteikė pasididžiavimo savim ir savo šalimi jausmą, padovanojo daug puikių išpūdžių. Švenčiant Kovo 11-ąją mūsų darželis pakvietė dalyvauti tarptautinėje vaikų darbų parodoje „Sveikinimai Lietuvai“. Labai gražių darbėlių gavome iš Marijampolės vaikų lopšelio-darželio „Rūta“, Alytaus

lopšelio-darželio „Obelėlė“, Jurbarko r. Jurbarkų darželio-mokyklos, Suvalkų lietuvių vaikų darželio, Seinų „Žiburio“ darželio, Vidugirių pagrindinės mokyklos. Vaikučių atlikti nuostabūs dailės darbai papuošė mūsų darželio koridorių. Vyresniųjų grupių ugdytiniai prisijungė prie Kauno Panemunės lopšelio-darželio tarptautinio muzikinio projekto „Dainelė mano gimtinei“, kuris vyko nuo vasario 16 iki kovo 11 dienos. Balandžio mėnesį vyresnieji darželinukai dalyvavo III vaikų šokių šventėje „Bitute pilkoji“ Suvalkuose. Visi ugdytiniai prisijungė prie Tarptautinės motinos Žemės dienos visuotinės akcijos ir tvarkė aplinką. Mielai dalyvavo taip pat tarptautiniame lietuvių liaudies dainos festivalyje „Sveiki gyvi, sveteliai“ Marijampolėje. „Ežiukų“ ir „Meškiukų“ grupės paruošė spektaklį pagal lietuvių liaudies pasaką „Katinėlis ir gaidelis“. Parodė jį Lenkijos lietuvių draugijos suorganizuotame XXXII vaikų teatrų festivalyje „Raganė“ Seinų „Lietuvių namuose“. Vyresniųjų grupių darželinukai sveikino savo mamytės, dalyvaudami II vaikų sąskrydyje „Pasveikinkim mamytės“ Punsko lietuvių kultūros namuose. Smagiai atšventėme ir Šeimoms šventę „Graži mūsų šeimynėlė“. Po iškilmingos programėlės tėveliai su vaikučiais darželyje linksmai leido

Išvyka į zoologijos sodą „Podlaska Toskania“

laiką. Vaikai savo tėveliams įteikė dovanėles, po to vaišinosi darželio koridoriuje. Šeimos šventės metu visi turėjo progą nusifotografuoti linksmame autobusiuke Photobus, už ką esame labai dėkingi. Tai praturtino renginį, o gražios akimirkos ilgai liks visų atmintyje. „Varlytės“ ir „Boružėlės“ dalyvavo Vaikų dienai skirtame renginyje „Vaikai pasitinka vasarą“ Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje.

Darželio ugdytiniai dalyvavo dailiojo žodžio konkurse Seinuose bei solistų ir duetų lietuviškų dainų konkurse „Dainorėlis“. Labai džiaugiamės, kad Aleksandros Agurkytės ir Inesos Makauskaitės duetas laimėjo I vietą, o solistė Klara Staskevičiūtė – II vietą. Birželį mažylių grupė „Žirniukai“ dalyvavo XVI regioninėje darželių šokių grupių apžiūroje Suvalkuose. Oficialiajame Punsko žaidimų aikštelės atidaryme vaikai smagiai pažaidė ir skaniai pasivaišino.

Šiais mokslo metais į mūsų darželį buvo atvykę policininkai, kurie vaikučiams papasakojo apie saugumą. Aplankė mus taip pat Punsko ambulatorijos medicinos seselė ir papasakojo vaikams apie švarą ir sveiką mitybą. Darželio ugdytiniai sužinojo, kas kenkia sveikatai. Darželis dalyvavo akcijoje „Grašių kalnas“. Jos tikslas

Darželinukai dalyvavo XVI regioninėje darželių šokių grupių apžiūroje Suvalkuose

– padėti tiems vaikams, kuriems reikia pagalbos. Daug dėmesio skyreme bendradarbiavimui su socialiniais partneriais. Vaikai žiūrėjo pamokantį spektakliuką „Magiški žodžiai“.

Darželinukai labai mėgsta keliauti. „Boružėlės“ ir „Varlytės“ lankėsi Mini Zoo „Podlaska Toskania“ ir linksmi praleido laiką žaidimų aikštelėje Suvalkuose. „Ežiukų“ ir „Meškiukų“ grupių vaikučiai lankėsi mažajame zoologijos sode

Mikolajaukoje netoli Punsko.

Nuoširdžiai dėkojame tiems, kas 1 % pajamų mokesčio skyrė mūsų vaikų darželiui. Už tuos pinigus nupirtos didaktinės medžiagos darbui su vaikais, turinčiais specialių poreikių. Dėkojame ugdytinių tėveliams už visokeriopą paramą ir gerą bendradarbiavimą. Visos darželio bendruomenės dėmesio centre yra vaikas. Svarbiausia, kad kiekvienam mažyliui čia būtų gera, jauku, saugu, kad jis jaustųsi laimingas. Todėl siekiame sveiko, prasmingo, kupino džiugių išpūdžių, šiltų emocijų vaikų gyvenimo. Mums, pedagogams, svarbu, kad vaikučiai pasirodo įvairiuose darželio renginiuose, dalyvauja šventėse, konkursuose. Smagu, kad turime ir apdovanojimų. Labai džiaugiamės ir didžiuojamės mūsų vaikais, jų drąsa ir gebėjimais. Praėjusieji mokslo metai suteikė vaikams ir pedagogams šiltų emocijų.

Pasibaigus mokslo metams vaikučiams linkime saugių, išpūdingų atostogų, džiaugsmo ir nuotykių kupinos vasaros, o būsimiems pirmokėliams – gerų pasiekimų mokantis, kad būtumėte savo tėvelių pasididžiavimas!

Šešiamečių atsisveikinimas – mokslo metų pabaiga

Suvalkų lietuvių vaikų darželyje

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

2022/23 mokslo metų pabaiga Suvalkų lietuvių vaikų darželyje buvo ypatinga tuo, kad po trejų metų darbo jį paliko pirmieji „absolventai“: Dominyka Grochovska, Gabrielė Kliučinskaitė, Dominykas Markov, Marcelis Pettersas ir Sebastijonas Vaznelis. Jie bus pirmieji, rugsėjo 1-ąją keliausiantys į lietuviškos mokyklos pirmą klasę.

Mokslo metų užbaigimo dieną, birželio 23-iąją, jaudinomės visi: ir vaikučiai, ir tėveliai, ir mokytojai. Visgi darželį palieka pirmieji „nulinukai“. Gražiai pasipuošę, auklėtojos Rūtos Balytienės vedami, jie parodė meno programėlę. Nepritrūko dainelių, šokių, eilėraščių, ašarėlių, gėlių ir apkabinių. Vaikučiams įteikti Suvalkų lietuvių vaikų darželio baigimo

Šešiamečių atsisveikinimas

Iš Suvalkų darželio archyvo

Darželinukai dalyvavo vaikų sąskrydyje „Pasveikinkime Mamytes!“ Punske

Iš Suvalkų darželio archyvo

diplomai, kuriuos savo ranka dailiai nupiešė mokytoja Aneta Kulčickaitė, knygelės, o jaunesnieji draugai vyresniokus atsisveikino dovanodami saldumynų. Daug gražių padėkos žodžių pasakė ir Tėvų tarybos pirmininkė Daiva Krakauskaitė. Šventę užbaigėme valgydami skanų tortą ir vaisius. Belieka pailsėti, paatostogauti, o grįžus kupiniems jėgų ir energijos praverti naujai atidaromos mokyklos duris.

Pasibaigę mokslo metai Suvalkų lietuvių vaikų darželyje buvo sėkmingi. Juos užbaigėme su 26 vaikučiais, kurie pagal amžių buvo suskirstyti į dvi grupes. Metams bėgant vyko nemažai švenčių, renginukų, akcijų. Dalyvavome įvairiuose konkursuose, festivaliuose. Svarbiausia,

augome ir mokėmės kartu. Darželis mažam vaikui – kaip antri namai. Labai mums rūpi, kad čia vaikas jaustųsi saugus, išgirstas, laimingas. Darželyje auklėtojomis dirbo Rūta Balytienė, Aneta Kulčickaitė ir Irena Zdanavičienė. Ačiū visiems mokytojams, darbuotojams, talkininkams už gerą bendradarbiavimą, pagalbą, nuoširdumą. Su tokia komanda galima ir kalnus versti. Mūsų pastangas greičiausiai mato ir tėvai, mat kitiems mokslo metams pateiktos net 35 paraiškos priimti vaikus į darželį. Prieš kelerius metus nedrąsiai gvil-denta mintis tapo kūnu, o šiandien – ji auga.

III vaikų šokių šventėje „BITUTE PILKOJI“ Suvalkuose

Iš Suvalkų darželio archyvo

Popietinės lietuvių kalbos pamokos Suvalkuose

LIETUVIŲ KALBOS MOKYTOJA

Vaikus jau paviliojo laukų gėlės, miškų žaluma, upelių šiltas vandenėlis ir mėlynų ežerėlių platumas... Valio! Atostogos atbėgo su šilto vėjo gūsiomis, su baltųjų debesėlių žaismu!..

Praėjusieji mokslo metai buvo labai darbingi. Mokinukai pamažu keliauvo per platų žinių pasaulį. Kiekvieną dieną vaikučiai vis geriau, vis lengviau dėliojo iš raidelių žodžius, iš žodžių sakinius. Gera buvo matyti, kaip mokinys, atėjęs prie lentos, drąsiai rašo lietuviškus žodžius ir sakinius. Paėmęs lietuvių kalbos vadovėlį, puikiai skaito ir supranta perskaityto teksto turinį.

Mokinukai ne tik skaitė, rašė, piešė, bet ir atliko daug kitokių darbų.

Susibūrę į pamokas ruošėme proginius laikraščius, paminėjome Sausio 13-ąją, Vasario 16-ąją, Kovo 11-ąją. Mokiniai susipažino su Lietuvos istorija. Nemažai keliavome ir po plačiąją Lietuvą, sakėme, kur ką galima aplankyti, kur ką verta pamatyti. Ruošėme spalvotus plakatus, įdomius atvirukus mamytėms, tėveliams, seneliams... Skaitėme eiles apie gimtinę, garbingą tėvynės praeitį. Susipažinome su valstybės simboliais, dainavome lietuviškas dainas. Du kartus suruošėme susitikimą su mokinukų tėveliais, linksmai praleidome laiką, pabendraavome, pasidalijome savo mintimis ir požiūriais.

Po ilgų mokymosi valandų pagaliau atėjo laikas pailsėti, atsipūsti, pasisemti jėgų. Linkiu puikių atostogų ir lauksiu visų sugrįžtant naujaisiais mokslo metais.

Suvalkų mokiniai

Teresės Jonuškienės nuotr.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje

ALGIRDAS VAICEKAUSKAS

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla 2022/2023 mokslo metais buvo 18-ieji darbo metai. Ji esanti vienintelė mokykla Seinų mieste ir valsčiuje, kur vaikai gali mokytis lietuviškai. Tai visų pirma veiksmingiausias būdas palaikyti Seinų krašte gyvenančių lietuvių tautinį tapatumą.

Šiais mokslo metais mokyklą lankė 101 mokinys. Vaikų darželyje buvo 26 vaikai, o pagrindinėje mokykloje 75 mokiniai. Mokyklos auklėjamosios veiklos prioritetai šiemet buvo skatinimas skaityti knygas ir kalbos kultūra, t. y. taisyklingos lietuvių kalbos vartojimas. Todėl buvo rengiami skaitymo konkursai, išvykos į Lietuvą, bendri renginiai su kitų tiek Lenkijos, tiek Lietuvos lietuviškų mokyklų mokiniais.

Mokykloje veikia popamokinės veiklos būreliai: šokių, vokalinis, instrumentinis, sporto, dramos. Mokiniai dalyvauja festivaliuose ir koncertuose mūsų krašte, tuo pačiu praturtindami šio krašto kultūrinį gyvenimą.

Mokykla bendradarbiavo su policija, gaisrininkais, Lenkijos valstybine darbo inspekcija, Seinų miesto kultūros namais, Punsko lietuvių kultūros namais, Seinų „Lietuvių namais“.

Šiais mokslo metais būta daug edukacinių, kultūrinių renginių, išvykų ir kt.:

- 2022 m. spalio 5 d. mokiniai dalyvavo edukacinėje-pažintinėje išvykoje į Druskininkus.

- Spalio 10 d. paminėta Daugybos lentelės diena.

- Spalio 25 d. mokiniai dalyvavo pagalbos šunų globos namams akcijoje. Jos metu surinkti ir perduoti šunų globos namams reikalingi daiktai.

- Mokykloje svečiavosi Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazijos moksleiviai. Jie pabendravo su mūsų mokyklos mokiniais, kartu padainavo.

- Lapkričio 19 d. vyko lietuviškų mokyklų mokytojų konferencija, skirta „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ 50-mečiui, susitikimas su J. E. Kardinolu Sigitu Tamkevičiumi.

- Mokykloje surengta Sveikos mitybos diena.

- Lapkričio 24 d. paminėta Lietuvos kariuomenės diena. Svečiavosi Marijampolės Vytenio bataliono kariai.

- Lapkričio 26 d. mokyklos mokiniai dalyvavo eglutės įžiebimo

šventėje LR Prezidentūroje.

- Vyko susitikimas su režisieriumi, poetu V. V. Landsbergiu „Seku, seku gyvenimą“ – su dainomis, pasakomis ir filmais.

- Gruodžio 3 d. dalyvauta grojimo piemenų instrumentais konkurse Ciechanovcuje.

- Gruodžio 6 d. įžiebta mokyklos kalėdinė eglutė ir surengta rinkliava, kurios tikslas – pagalba Ukrainai.

- Gruodžio 13 d. mokiniai dalyvavo konkurse „Dainų ir šokių pynė“ Vilniaus lietuvių namuose.

- Darželio vaikai dalyvavo piešinių konkurse „Co na swoim stole ma Eko Przedszkolak?“.

- Mokykloje vyko Kalėdų popietė, į kurią buvo pakviesti LR konsulas Seinuose bei mokinių tėvai.

- Mokiniai dalyvavo edukacijoje „Eglutės papuošimai iš šiaudų“.

- 2023 m. sausio 13 d. prisijungėme prie akcijos „Atmintis gyva, nes

Mokyklos mokinių susirinkimas

Irenos Gasparavičiūtės nuotr.

Su LR švietimo, mokslo ir sporto ministre Jurgita Šiugzdiniene

liudija“, tuo pačiu paminėdami traagiškus Sausio 13-osios įvykius.

- Mokiniai dalyvavo edukacijoje „Aktyvūs lietuvių liaudies žaidimai ir mįslės“.

- Sausio 7 d. moksleiviai dalyvavo virtualiame tarptautiniame pradinė klasių mokinių raiškiojo skaitymo konkurse „Tau, vaikuti, dovanoju...“, skirtame poeto Anzelmo Matučio 100-osioms gimimo metinėms paminėti.

- Vasario 8 d. mokykloje vyko tradicinė darželio ir pradinė klasių organizuojama Močiutės ir senelio diena.

- Vasario 9 d. vyko susitikimas su Lazdijų „Kregždutės“ darželio mokytojais ir vaikais. Renginys buvo numatytas „Žiburio“ mokyklos ir Lazdijų darželio bendradarbiavimo sutartyje.

- Vasario 16 d. paminėta Lietuvos valstybės atkūrimo diena.

- Vasario 21 d. mokykloje vyko Užgavėnių šventė.

- Vasarį mokiniai dalyvavo vaikų ir jaunimo vokalistų festivalyje „Dzūkijos žvaigždutės“ Alytuje.

- Nuo vasario 27 d. vaikų darželyje vykdoma programą „Švaraus oro aplinka“, skirtą rūkymo ir oro taršos profilaktikai.

- Kovo 2 d. „Žiburio“ mokyklos pradinė klasių mokiniai ir darželio vaikai dalyvavo kūrybinėse dirbtuvėse „Kaziuko mugės dirbiniai“. Edukacija vyko nuotoliniu būdu,

kartu dirbo apie 700 mokinių iš visos Lietuvos.

- Kovo 7 d. darželio vaikai bendravo su Suvalkų lietuvių vaikų darželio ugdytiniais ir parodė spektaklį „Daktaras Aiskauda“.

- Kovo 9 d. dalyvauta tarptautiniame ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikų ir pradinė klasių mokinių raiškiojo skaitymo konkurse „Deklamuoju gimtajam kraštui“. Mokiniai lankė Lazdijų viešąją biblioteką, susipažino su jos veikla, jiems buvo skaitoma Pauliaus Norvilos knyga „Strykt pastrykt“.

- Kovo 11 d. paminėta Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena.

- Kovo 14 d. mokykloje šventėme Tarptautinę matematikos dieną.

- Mokykla, bendradarbiaudama su Alytaus Vidzgirio progimnazija, pristatė 100 iliustracijų virtualią parodą, skirtą Anzelmo Matučio 100-osioms gimimo metinėms paminėti.

- Kovo 16 d. mokykloje vyko Knygnešių dienos minėjimas.

- Mokiniai dalyvavo kūrybinėse dirbtuvėse „Velykinė dekoracija“. Edukacija vyko nuotoliniu būdu.

Ekskursija į Varšuvą. Mokiniai Lenkijos senate

- Moksleiviai išbandė savo jėgas LLD rengiamuose Lietuvos istorijos ir geografijos konkursuose.

- Darželio vaikai ir I–III klasių mokiniai dalyvavo Vaikų šokių šventėje „Bitute pilkoji“ Suvalkuose.

- Mokiniai, išvykę į Druskininkus, lankė Rezistencijos ir tremties muziejų, M. K. Čiurlionio muziejų bei tautodailininko A. Česnulio sodybą.

- Balandžio 24 d. pradinė klasių mokiniai lankė Tarptautinę velykinę parodą Punske.

- Trys mokyklos dramos grupės pasirodė Vaikų teatrų festivalyje „Raganė“.

- Mokiniai dalyvavo dailiojo žodžio konkurse.

- Darželio vaikai dalyvavo virtualioje parodoje „Širdelė Lietuvai“.

- „Žiburio“ mokiniai pasirodė Rygos lietuvių vidurinės mokyklos ir Latvijos lietuvių bendruomenės organizuojamame tarptautiniame šokių ir dainų festivalyje „Mano tėviškės spalvos“.

- Mokiniai dalyvavo Lenkijos lietuvių draugijos organizuojamuose lietuvių kalbos konkursuose.

- Šeštos klasės mokiniai dalyvavo Punske vykusiame Poezijos pavasaryje.

- Moksleiviai dalyvavo KTU projekte „Erdvėlavis Žemė“ – mokykloje vyko edukacijos branduolinės energijos tema.

- Mokykloje vyko renginys „Vaikai pasitinka vasarą“, į kurį pakviesti Lenkijoje veikiančių lietuviškų mokyklų mokiniai ir svečiai iš Alytaus jaunimo centro.

- Darželio vaikai dalyvavo tarptautiniame ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų Vaikų gynimo dienos projekte „Vaikystės spalvos“.

- Mokiniai dalyvavo EBRU edukacijoje.

- Moksleiviai buvo nuvykę į parodos atidarymą Seinų „Lietuvių namuose“.

- Darželyje vykdomi Lenkijos sveikatos ministerijos remiami

projektai „Sveiki vaikai“, „Kubus gamtos mylėtojų klubas“.

- „Žiburio“ mokyklai įgyvendinant LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos remiamą projektą „Vilnius ir Trakai – Lietuvos sostinės“, mokiniai dalyvavo (I–V klasių) išvykoje į Vilnių ir Trakus.

- Mūsų mokyklos mokiniai taip pat dalyvavo įvairiose sporto varžybose, kur laimėdavo aukštas vietas.

Šiais mokslo metais mokykloje lankėsi Lietuvos švietimo, mokslo ir sporto ministrė Jurgita Šiugždinienė (kovo 17 d.) bei Lenkijos ir Lietuvos Seimų asamblėjos Lietuvos parlamento atstovai, vadovaujami Pauliaus Saudargo (birželio 19 d.).

Dėkoju visiems „Žiburio“ rėmėjams, visiems, kurie skyrė jam 1,5 proc. pajamų mokesčio, mokytojams, mokyklos darbuotojams ir ypač mokinių tėveliams, kurie pasirinko mūsų mokyklą.

Smagių atostogų!

Aštuntokai su savo tėveliais

Diplomatas arkivyskupas Jurgis Matulaitis

PALAIMINTOJO JURGIO MATULAIČIO MUZIEJAUS MUZIEJININKAS ARŪNAS KAPSEVIČIUS

Palaimintojo Jurgio Matulaičio gyvenimas, tarnystė Dievui, Bažnyčiai ir žmonėms aprašyta ne vienoje knygoje. Žinia apie jį paskleista pasaulyje lietuvių, lenkų, vokiečių, italų, anglų ir kitomis kalbomis. Pats Jurgis Matulaitis mokėjo ir galėjo bendrauti devyniomis kalbomis. Tiesa, dvi iš jų – lotynų ir senovės graikų – buvo akademinės. Kur tik jis darbavosi, tai darė nuoširdžiai ir negalvodamas apie jį supančių žmonių tautinę ar turtinę priklausomybę.

Visgi jis buvo savo, lietuvių, tautos sūnus ir visada siekė dirbti, dirbuotis Lietuvai. Kai XIX a. pabaigoje prasidėjo mūsų tautos atgimimo pavasaris, kai po 1905 m. revoliucijos lietuvių inteligentų prabilta bent jau apie Lietuvos autonomiją, o kiek vėliau ir apie Nepriklausomą Lietuvą, jis 1907 m. laiške Pranciškui Būčiui rašė: „Kad žinotum, kaip aš išsiilgau Lietuvos ir jūsų visų! <...> Mėtaus plakuos, kaip šapalas marškoj, o Lietuvai nieko iš to nėra. Jaučiu, kad vystu džiūstu dvasiškai, kaip šaka vėjų nuo medžio atplėšta. Širdis dega, skaitant, kas Lietuvoj daros, kaip ten visi suskato prie darbo; o manęs ten nėra!“ Ir kiek galėdamas prisidėjo, rašydamas į lietuvišką spaudą. Straipsnius rašė „Draugijai“ (kultūros žurnalas, leistas Kaune) ir „Vadovui“ (katalikiškas žurnalas, leistas Seinuose).

Bene didžiausias nuopelnas Lietuvai jo gyvenime buvo Vatikano diplomatinė misija Lietuvoje ir Lietuvos bažnytinės provincijos įkūrimas bei

konkordato su Vatikanu paruošimas. Drįstu teigti, kad šis nuostabus palaimintojo Jurgio Matulaičio pasitarnavimas savo tautai ir valstybei yra šiek tiek primirštas. Iki jam tampant apaštališkuoju vizitatoriumi Lietuvai santykiai tarp Vatikano ir Lietuvos Respublikos buvo, švelniai tariant, sudėtingi. Pradėkime nuo 1917 m. rudens, kai dr. Jonas Basanavičius parašė lotynų kalba laišką popiežiui Benediktui XV, kuriame išsakė lietuvių tautos norą sukurti nepriklausomą valstybę ir paprašė popiežiaus palaiminimo šiems siekiams. Greitai buvo gautas atsakymas iš valstybės sekretoriaus kardinolo Pietro Gasparri. Laiške buvo jo pačio palinkėjimai sėkmės ir perduodamas popiežiaus apaštalinis palaiminimas Lietuvai.

1918 m. balandžio 25 d. popiežius Benediktas XV Lenkijoje įsteigė Apaštalinę nunciatūrą su apaštalinio vizitatoriumi Lenkijai, Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Vizitatoriumi buvo paskirtas prelatas Achille Ratti, kuris, be vokiečių, prancūzų, lotynų, mokėjo ir rusų kalbą. Nors to meto lietuviams norėjosi didesnio vizitatoriaus dėmesio, Achille Ratti turėjo daug platesnę savo veiklos sritį. Pavyzdžiui, jis sėkmingai darbavosi Latvijoje ir jau 1920 m. pradžioje Latvijos vyriausybė patvirtino konkordato projektą, o po dvejų metų jis buvo pasirašytas. Vizitatorius daug dėmesio skyrė

bolševikų užimtomis baltarusių ir ukrainiečių žemėms. Nepaliko nuosaly ir lietuvių. Achille Ratti Varšuvoje susitiko su įgaliotais kunigais Jurgiu Narijausku ir kiek vėliau su Leonu Kulviečiu. Šventojo Sosto vizitatorius Vilniuje lankėsi du kartus, o į Kauną, laikinąją sostinę, atvyko 1920 m. sausio 29 d. Nors viešnagė Kaune buvo lydima nesklendimų, po jos pradėjo pamažu megztis jau tiesioginiai santykiai su Vatikanu. Suvokta, kad konfederacija su Lenkija ar kitokios formos bendra valstybė tikrai nepriimtina lietuviams.

Palaimintasis Jurgis Matulaitis

Isteigus Lietuvos bažnytinę provinciją. 1926 m. gegužės 13 d.

Jau kitais metais popiežius paskyrė atskirą nuo Lenkijos apaštališkąjį vizitatorių Antonino Zecchini. Tiesa, jam buvo priskirta ir Latvija su Estija. Pradžioje buvę nusiskundimų Vatikanui, kad Antonino Zecchini yra jėzuitas (tuo metu jėzuitų ordino generolas buvo lenkas), po to, kad jis įsikurs Rygoje, kad popiežius atsiuntė ne aukščiausio rango savo diplomata ir kt. Kaip laikas parodė, išankstinis lietuvių emocinis nusistatymas, o ne šaltas protas vėliau pridarė bėdos. Bažnyčios vadovai Antonino Zecchini sutiko laikydamiesi atstumo, valdžia netgi ignoravo, o spauda pradėjo puolimą. Atgarsiai apie lietuvių aroganciją nukeliavo iki Vatikano, todėl tik popiežiaus geranoriškumas neleido kilti didesniai konfliktui. 1922 m. rudenį jau popiežius Pijus XI Antonino Zecchini paauskštino Vatikano apaštališkuoju delegatu ir perkėlė į Kauną, o lapkričio 10 d. Lietuvą pripažino de jure (tai padaryta anksčiau, nei pripažino Didžioji Britanija, Prancūzija ir Italija).

Istoriko Algimanto Kasparavičiaus, kuris yra parašęs istorinį veikalą „Tarp politikos ir diplomatijos. Šventasis Sostas ir Lietuvos Respublika“, nuomone, 1922 m. Lietuvos atstovo prie Vatikano Kazio Bizausko paruoštas pirmasis konkordato projektas bei Lietuvos dvasininkų parengtas kitas projekto variantas – „visi jie politiškai buvo parengti labai silpnai, juridiškai – neprofesionaliai, o kultūriniu aspektu – netgi neraštingi“. Po šio nesėkmingo bandymo šalies vyriausybė metams „pamiršo“ konkordato klausimą ir tik 1923 m. pabaigoje gavus Vatikano sutikimą vėl pradėti darbai. Tačiau derybas stabdė Vilniaus klausimas, todėl jos iki 1925 m. pradžios vyko vangiai. 1925 m. konkordatą pasirašė Lenkija ir dauguma Lietuvos valdžios vyrų, net prezidentas Aleksandras Stulginskis, užsipuolė Vatikaną, o ką kalbėti apie to meto spaudą. Vyko mitingai ir demonstracijos. Norėta nutraukti diplomatinis santykius su Šventuoju Sostu...

1925 m. gruodžio 7 d. Pijus XI vyskupą Jurgį Matulaitį pakėlė Aduolos titulinu arkivyskupu, o gruodžio 8 d. paskyrė apaštališkuoju vizitatoriumi Lietuvai. Jo kandidatūra netiko Lietuvos valdantiesiems dėl vyskupo apolitiškumo ir noro tarnauti tik Bažnyčiai („Prašau vieno dalyko – laikykite mane Kristaus tarnu“, – tai žodžiai, pasakyti tampa Vilniaus vyskupu), kai tuo metu Krikščionių demokratų partija turėjo itin žemišką tikslą išlikti valdžioje. Artėjo Trečiojo Seimo rinkimai ir Vatikano užnugaris būtų buvęs naudingas partijai, tačiau vyskupas Jurgis nedalyvaudavo ir nesirošė dalyvauti politiniuose žaidimuose. Dar svarbi priežastis: Lietuvos elitas bijojo, kad Jurgis Matulaitis nebūtų paskirtas arkivyskupu Lietuvai...

Arkivyskupui Jurgiui Matulaičiui per kelis mėnesius pavyko įgyvendinti tai, kas iki tol atrodė neįmanoma. Istorikai svarbus Lietuvai dokumentas, Lietuvos bažnytinės provincijos įkūrimas, Vatikane buvo paskelbtas 1926 m. balandžio 4 d. (per šv. Velykas). Oficialios iškilmės Kaune įvyko gegužės 13 d. Jurgiui Matulaičiui sugrįžus iš Romos. Istoriko Algimanto Kasparavičiaus nuomone, šis dokumentas buvo su-redaguotas diplomatiškai bei apdairiai, su tam tikra naudinga projekcija Lietuvai žvelgiant į ateitį, paliekant įžvalgą apie esamą to meto Lietuvos Respublikos sienų neapibrėžtumą.

Po karinio perversmo, atėjus į valdžią Antanui Smetonai ir užsienio reikalų ministru tapus prof. Augustinui Voldemarui, Jurgio Matulaičio pastangomis konkordato projektas buvo parengtas 1927 m. sausio viduryje, tačiau kai kurie dokumento straipsniai netiko valdžiai. Po susitikimo su šalies vadovais Jurgis Matulaitis per dieną juos pakoregavo, o jau sausio 21 d. Šventojo Sosto Kuriją džiaugsmingai informavo, jog projektas parengtas ir suderintas, ir belieka galvoti apie jo patvirtinimą. Deja,

sausio 27 dieną arkivyskupas Jurgis Matulaitis mirė. Jo paruoštas konkordatas buvo pasirašytas 1927 m. rugsėjo 27 d., o ratifikuotas tik gruodį.

Pats Jurgis Matulaitis taip įvertino savo darbą laiške iš Romos Pranciškui Būčiui (1926 03 29): „Turėjau labai daug darbo, sunkaus ir be galo alsinančio, beveik nė kiek liuoso laiko nebelikdavo. Širdis ir mano nervai, jaučiu, kad dar labiau nuvargę, negu kad yra buvę Lietuvoje. Visa mano paguoda maldoje buvo. Dijecezijų padalijimo ir provincijos sudarymo dokumentas jau beveik visiškai paruoštas, tebelieka tik Bulė parašyti, kai kas pavyko geriau, tiksliau ir naudingiau suredaguoti <...> Bet kai kur teko nurodytoji forma žymiai pakeisti. <...> užtai išeis dokumentas be jokios politinės ar tautinės spalvos; mano nuomone, bažnytiniu atžvilgiu jis bus taip suredaguotas, kad geriau vargu begalima. <...> kažin ar galėtų ką nors mūsų dokumentui prikišti net ir tautininkai... <...> Kaip ten bus su jo priėmimu, bet vis tik tai bus dokumentas didelės Lietuvai istorinės reikšmės. Esu įsitikinęs, kad jis daug padarys ir naudos; jis sustiprins katalikybę ir Katalikų Bažnyčią Lietuvoje, o taip pat tautą ir valstybę; po jo ir katalikų pasaulio akyse ir tarptautiniuose santykiuose kitaip Lietuva ir Lietuvos Bažnyčia išrodys. <...> Melskimės, kad viskas išeitų didesnei Dievo garbei.“

Po šešiasdešimties metų, prasidėjus Atgimimui, šis diplomato palaimintojo Jurgio Matulaičio darbas buvo dar vienas įrodymas, kad Lietuva buvo ir yra atskira valstybė, kuri turi savo bažnytinę provinciją ir nepriklauso Sovietų Sąjungai.

*Palaimintojo Jurgio Matulaičio
muziejus*

J. Bendoriaus g. 3, Marijampolė

Darbo laikas:

antradieniais – šeštadieniais

9–16 val.

Tel. +370 685 72 702

Lietuviški renginiai Suvalkuose

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

Kultūriniai renginiai – vienas iš bendruomenės telkimo būdų. Daugelį metų šią veiklą labai kruopščiai puoselėjo ir tebepuoselėja LLD Suvalkų skyrius – „Vienybės“ klubas, „Ančios“ ansamblis. Prieš 5-erius metus susibūrus „Sūduvos“ teatralams, dainininkams ir šokėjams Suvalkų padangėje atsirado du nauji kultūriniai renginiai – Vaikų šokių šventė „Bitute pilkoji“ ir „Lietuviškas vakaras“. Apie juos ir šis straipsnis.

III VAIKŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ „BITUTE PILKOJI“

Balandžio 21 d. jau trečią kartą viešbučio „Loft 1898“ salėje galėjome pasidžiaugti mažaisiais mūsų krašto ir Lietuvos šokėjais (šiemet jų buvo 200). Į renginį atvyko Vidugirių mokyklos „Lencūgėlis“ (vad. I. Kalinauskienė), Seinų „Žiburio“ mokyklos „Žiburiukai“ (darželinukų vadovė G. Karaneckienė, moksleivių grupės – I. Makūnaitė), Punsko lietuvių kultūros namų „Puniukai“ (vad. A. Pečiulienė) bei „Jotva“ (vad. K. Mauliūtė), Punsko darželio „Žirniukų“ grupė (vad. A. Nevulienė, A. Marcinkevičienė ir I. Gasperavičienė), Punsko mokyklos „Trepisiukas“ (vad. E. Balkevičienė), LLEKD folkloro ansamblis „Šalcinukas“ (vad. A. Vaznelis) ir, aišku, šeimininkai – Suvalkų „Sūduviukai“ (vad. A. Krauzlytė). Nepaprastai smagu, kad šventėje dalyvavo ir svečiai iš Lietuvos – Alytaus šv. Benedikto gimnazijos ketvirtokai (vad. N. Vekeriotaitė).

Mums labai rūpėjo, kad šis renginys

būtų ne tik koncertas, kupinas jaudulio, bet visų pirma bendrystės ir draugystės šventė. Todėl jį pradėjome bendra šokių pamokėle ir mankštele su choreografe Asta Pečiulienė. Po to vyko vaikų pasirodymai. Nepritrūko plojimų, šypsenų ir užduotėlių vaikų, kurias paruošė šventės vedėja – „bitelė motinėle“ Alicija Krauzlytė. Pasibaigus koncertukui vaikus pakvietėme pažaisti folkloro žaidimus, kuriuos vedė Angelė Bapkauskienė ir Arnoldas Vaznelis. Visiems dalyviams įteiktos kuklios dovanėlės: vaškiniai aviliukai, pieštukai su šventės logotipu, medučio ašotis ir padėkos, kurias kaip kasmet nupiešė Suvalkų vaikų darželio mokytoja Aneta Kulčickaitė. Po bendrų pietų išsiskirstėme namo su viltimi, kad kitais metais susibursime į ketvirtą šokančių bitelių avilį. Renginį suorganizavo „Sūduvos“ ansamblio vadovai ir Suvalkų lietuvių vaikų darželis, rėmė Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, globojo Lenkijos lietuvių bendruomenė.

„LIETUVIŠKAS VAKARAS“

Gegužės 26 d. Suvalkų viešbutyje „Loft 1898“ surengtas jau šeštasis „Lietuviškas vakaras“. Jame tradiciškai pasirodė Suvalkų lietuvių ansambliai „Sūduva“ (šokėjų vadovė A. Krauzlytė, vokalinio-instrumentinio ansamblio – A. Vaznelis, teatro režisierė J. Malinauskaitė-Vektorienė) ir „Ančia“ (kapelai ir dainininkams vadovauja V. Batvinskas). Nepritrūko skambių melodijų, gražių dainų, grakščių šokių ir pilnos žiūrovų salės. „Sūduvos“ ansamblis vis dažniau

koncertuoja įvairiuose mūsų krašto renginiuose ir Lietuvoje. Sulaukia ir tam tikrų laimėjimų – „Sūduvos“ teatras dalyvavo I neprofesionalaus teatro festivalyje „Gi(y)lių beiškant“ Utenos kameriniame teatre, kur jam suteiktas diplomats ir „Aukso gilė“ už aktorių ansamblišumą spektaklyje „Via Dolorosa, Lietuva“. Mažais žingsneliais judame pirmyn, buriame žmones, rūpinamės lietuvių kultūros puoselėjimu ir sklaida Suvalkuose.

Kiekvienais metais į „Lietuvišką vakarą“ suvalkiečiai pasikviečia ir Punsko bei Seinų ansamblius. Kadangi šiemet Punsko lietuvių kultūros namų klotimo teatras švenčia savo veiklos 65-metį, „Lietuviško vakaro“ metu jis parodė spektaklį „Kriaučius Motiejus“, pastatytą pagal Kazio Binkio satyrinę poemą. Renginį vainikavo Nastutės Sidarienės austų juostų paroda. Tautodailininkė pati papasakojo apie savo darbus, pasidalijo prisiminimais. Jos austos juostos viso koncerto metu puošė scenos erdvę, džiugino žiūrovų ir dalyvių akis. Tikimės, kad idėja rengti parodas „Lietuviško vakaro“ metu prigis ir toliau bus puoselėjama, mat mūsų krašte netrūksta darbščių ir kūrybingų žmonių. Renginį suorganizavo Lenkijos lietuvių bendruomenė, Lenkijos lietuvių draugija ir „Sūduvos“ ansamblis. Rėmėja – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (programa „Globali Lietuva“).

„Sūduvos“ šokėjos

Jolantos Malinauskaitės-Vektorienės nuotr.

Esame dėkingi Lietuvos nacionaliam kultūros centrai už paramą ansamblių vadovams, kurie trejus metus dirbo su „Sūduva“ visuomeniškai, be jokio atlygio. Dabar tie gaunami pinigėliai dažnai skiriami kostiumų detalėms ar medžiagoms įsigyti, transporto išlaidoms apmokėti, bet jie yra. Be jų „Sūduvos“ ansamblis neturėtų visiškai nieko. Repetuojame Suvalkų lietuvių vaikų darželio patalpose, kurias po metų pakeis naujos erdvės. Jau pradėti pirminiai remonto darbai Suvalkų lietuvių pagrindinei mokyklai įsikurti. Ilgainiui čia savo pastogę turės ir „Ančia“, ir „Sūduva“. Kyla klausimas – kas toliau? Vaikų lopšelio, darželio ar mokyklos veiklos gairės lyg ir aiškios – burti, dirbti, ugdyti ir auginti. O kas su kultūrine veikla? Ar užtenka kelių meno mėgėjų ansambliukų, kad padainuotų, pašoktų, pavaidintų? O gal būtina pradėti kalbėti apie

kultūros įstaigos steigimą? Juk lietuvių kultūra Suvalkų miesto erdvėje, galima sakyti, neegzistuoja. Nesam kviečiami į miesto šventes, minėjimus, paradas, tarsi būtume atskira jo gyventojų ląstelė. Mano nuomone, reikėtų pradėti organizuoti lietuviškus masinius renginius, „jaukinti“ Suvalkų miesto lenkų bendruomenę, supažindinti ją su mūsų gyvenimo realijomis. Kad ir kaip stengtumėmės, tokiomis sąlygomis, kokias turime dabar, to padaryti nepavyks. Deja, visur reikalingi finansai, o kaip žinome – kultūra nėra pelninga sritis. Kad ir patys projektai – juos reikia rašyti, reikia atsiskaityti, užsiimti sklaida ir t. t. Tam reikalingi žmonės ir pinigai. Pirmuosius lyg ir turime, bet finansų ar įstaigos/organizacijos formalizavimo klausimas dar neišskus. 2017 m., kuomet pradėta svajoti apie „ką nors lietuviško Suvalkuose vaikams ir jaunimui“, gimė Suvalkų lietuvių kultūros ir švietimo centro idėja. Šiuo metu jau trečius metus sėkmingai veikia vaikų darželis, rugsėjo mėnesį darbą pradės pirmą lietuviškos mokyklos klasė, o kas su kultūra? Šį klausimą palieku atvirą ir sau, ir skaitytojams. Gal kartu mąstant gims kokia idėja, kaip gimė svajonės apie vaikų darželį ir mokyklą, kurios tampa realybe.

Nuoširdžiausi padėkos žodžiai visiems „Ančios“ ir „Sūduvos“ ansambliams. Jūsų dėka Suvalkuose dar skamba lietuviškas žodis, daina, gyvuoja šokis.

„Sūduvos“ dainininkai

Jolantos Malinauskaitės-Vektorienės nuotr.

Jubiliejinis „Dainorėlis“

ASTA PEČIULIENĖ

Birželio 11 d. Punsko lietuvių kultūros namai (LKN) suorganizavo jubiliejinį – XX vaikų solistų ir duetų lietuviškų dainų konkursą „Dainorėlis“. Šio renginio istorija siekia 2003 m. Pirmąjį tokį renginį suorganizavo buvusi LKN direktorė Jūratė Kardauskienė. Tai nebuvo konkursas, o festivalis, tačiau pakviesta vertinimo komisija ir atlikėjai buvo vertinami. Komisiją sudarė Antanas Šliaužys, Daiva Misiukonytė (dabar Valinčienė) ir Darius Zimnickas. Aš šiam renginiui jaučiu sentimentus todėl, kad jis buvo pirmasis man atėjus dirbti į kultūros namus.

Galime pasigirti, kad per 20 metų visų konkursų metu sudainuota daugiau kaip 470 dainelių, dalyvių priskaičiuota per 600, juos konkursams rengė daugiau negu 40

mokytojų, vadovų, tėvelių. Daugiausia dalyvių parengė mokyt. Irena Kalinauskienė. Jos mokiniai dalyvavo net 19-oje konkursų. 12-ai konkursų atlikėjus parengė vad. Egidija Grimalauskienė, o 11-ai – mokyt. Arnoldas Beinaris. Taip pat turime ir ypač nusipelnusių komisijos narių: Kęstutis Nevulis vertino jaunus dainininkus 16 kartų, o Darius Zimnickas – 10 kartų.

Aleksandra Agurkytė ir Inesa Makauskaitė

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Norbertas Krakauskas

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Pirmasis „Dainorėlio“ Grand Prix skirtas 2018 m. per XVI konkursą Gintarei Vektoriuitei (VI kl. mokinei) už dainą „Ar tu jauti?“ (A. Vaznelio muz., J. Malinauskaitės-Vektorienės žodž.). Ją konkursui paruošė Arnoldas Vaznelis. XVII ir XVIII konkursų Grand Prix nukeliavo į dueto – sesučių Odetos ir Inesos Nevulyčių rankas. Pirmą kartą už lietuvių liaudies dainą

„Už žalių miškelių“, antrą kartą už A. Borisevičiaus dainą „Mano Lietuva“. Mergaitės konkursui ruošdavo Egidija Pocienė.

Na, o daugiausia kartų konkurso vedėjai buvo Vida Bobinaitė (6 kartus), Artūras Berneckas ir Eimantas Uzdila (po 5 kartus).

Labai džiaugėmės šiais metais sulaukę didelio dalyvių skaičiaus, tačiau paskutinė savaitė buvo negailestinga. Darželinukai susirgo vėjaraupiais, vyresnius paguldė angina, kitiems dar jaudulys koją pakišo, todėl dalis dainelių taip ir liko nesudainuota. Vis dėlto džiaugiamės tuo, ką išgyvenome, ką pamatėme ir išgirdome. Iš 26 dainelių iki konkurso išliko vos 19 (5 darželinukų, 7 I–III klasių, 4 IV–VI klasių ir 3

Greta Nevulytė

VII–VIII klasių). Jas atliko 23 dalyviai, juos paruošė 6 mokytojai.

Šiais metais vertinimo komisiją sudarė: komisijos pirmininkas Kęstutis Nevulis (Klaipėdos valstybinio muzikinio teatro artistas), Vidas Simanauskas (profesionalus chorvedys, mišraus choro „Dzūkija“ vadovas) ir Arūnas Lekešys (Vilkaviškio muzikos mokyklos mokytojas, kapelų „Puniukai“ ir „Klumpė“ vadovas).

Atlikėjai buvo pasirinkę įvairaus stiliaus lietuviškų dainų. Vieni dainavo a cappella, kiti su akompanimentu, tretieji su fonogramomis. Ir sceniniai rūbai vaikų buvo nepriekaištingi. Visi konkurso metu buvo apsirengę tvarkingai, elegantiškai, estetiškai.

Kadangi tai buvo jubiliejinis „Dainorėlis“, labai norėjome padėkoti visiems vaikams už drąsą ir norą dalyvauti konkurse. Todėl kiekvienas dalyvis gavo po gertuvę su išspausdintu „Dainorėlio“ logotipu, tušniuką ir saldainį, o visi darželinukai dar ir prizus – kuprinaites ar dėlionės.

Lygiai tokias pat gertuves įteikėm ir visiems mokytojams, parengusiems vaikus konkursui: Punsko vaikų darželio mokytojoms Astai Marcinkevičienei ir Vidai Stankevičienei, Punsko ir Vidugirių mokyklų mokyt. Irenai Kalinauskienei, Punsko muzikos mokyklos ir Seinų „Žiburio“ mokyt. Arnoldui Beinariui, vad. Egidijai Grimalauskienei bei mamytei Dianai Staskevičienei.

Vertinimo komisijos sprendimu skirtos šios vietos: darželinio amžiaus kategorijoje I vietą laimėjo mergyčių duetas – Aleksandra Agurkytė (6 m.) ir Inesa Makauskaitė (6 m.), atlikusios dainą „Tėveliams“ (muz. ir žodž. Dalios Kudžmaitės) – mokyt. A. Marcinkevičienė, II vietą Klara Staskevičiūtė (6 m.) už grupės „Svirplys“ dainelę „Mamyte mano miela“ (Klarą dainuoti mokė mama Diana). III vieta skirta Seinų „Žiburio“ darželio ugdytinei Gabijai Stoskeliūnaitei (6 m.) už dainelę „Ačiū, kad esi šalia“ (muz. Rolf Lovland, žodž. Brendan Graham, liet. tekstas Gintaro Zdebskio) – mokyt. Arnoldas Beinaris.

I–III klasių kategorijoje I vieta atiteko Punsko mokyklos I kl. mokiniui Norbertui Krakauskui už Ingos Šeduikienės dainelę „Angina“ – mokyt. Irena Kalinauskienė, II vieta skirta Seinų „Žiburio“ mokyklos trečiokei Liepai Vilkeilytei už dainelę „Ačiū, kad esi šalia“ (muz. Rolf Lovland, žodž.

Brendan Graham, liet. tekstas Gintaro Zdebskio) – mokyt. Arnoldas Beinaris. III vietos šioje kategorijoje komisijos nariai neskyrė.

IV–VI klasių mokinių grupėje I vietą ir Grand Prix laimėjo Punsko mokyklos šeštokė, „Balsynėlio“ dalyvė Greta Nevulytė, padainavusi lietuvių liaudies dainą „Ar aš tau, sese, nesakiau“ – vad. Egidija Grimalauskienė. Mergaitė dainą „papuošė“ grodama smuiku. Salė taip pat buvo sužavėta Gretos atlikta daina, nes plojimų negailėta. Greta – ypatingo talento mergaitė, labai mylinti ir puikiai jaučianti lietuvių liaudies dainą ir muziką, be to, auganti dainuojančioje šeimoje ir giminėje.

Šioje kategorijoje taip pat nebuvo skirta III vietos, bet už tai skirtos dvi lygiavertės II vietos. Jas laimėjo Vidugirių mokyklos solistas – šeštokas Mantas Radzevičius, padainavęs mūsų krašto dainą „Atvažau svotai iš Vilkapėdžų“. Mantas jau nebe pirmą konkursą pats sau akompanuoja akordeonu, o tam reikia koordinacijos ir atidumo. Tai papildomas plusas konkurse.

Odeta ir Inesa Nevulytės

Mantą ruošė mokyt. Irena Kalinauskienė. Kita antroji vieta atiteko Punsko mokyklos šeštokėms, „Balsynėlio“ dainininkėms (ne sesėms) Emilijai Aleksaitei ir Mildai Aleksaitei už dainą „Rudens naktis sustojo“ (Rimos Girskytės-Berlovienės muz., Janinos Degutytės žodž.) – vad. E. Grimalauskienė.

VII–VIII klasių grupėje sudainuotos trys dainos ir visos įvertintos puikiai: I vieta skirta punskietėms, taip pat „Balsynėlio“ dainininkėms, sesėms Odetai ir Inesai Nevulytėms už lietuvių liaudies dainą „Kukavo gegulė“ – mokyt. E. Grimalauskienė, II vieta atiteko Vidugirių mokyklos aštuntokei Ritai Pečiulytei už Liucijos Vaicenavičiūtės dainą „Vieninteliai namai“ (solistė ruošėsi savarankiškai), o III vieta – Vidugirių mokyklos septintokui Jonui Kalinauskui už dainą „Mano kraštas“ (Gyčio Paškevičiaus muz., Erikos Drungytės žodž.). Joną konkursui ruošė mama Irena.

Labai smagu, kad vaikai vis dar nori dainuoti... Vieniems tas noras atsiranda savaime, kitus paskatina

„Dainorėlio“ dalyviai

mokytojai, vadovai, tėvai, tačiau rezultatas akivaizdus. Mūsų krašte tikrai nestokojama dainuojančių vaikų, jaunimo. Bėda galbūt ta, kad kartais tie patys vaikai ir šoka, ir groja, dar vaidina ir dainuoja. Tad kartais ne visi suspėja visur dalyvauti. Todėl manau, kad ir šių metų jubiliejinis „Dainorėlis“ tikrai galėjo sulaukti didesnio būrio atlikėjų. Tačiau aciu visiems už tai, kad buvote, kad jums ne vis tiek, kokias dainas dainuojate, kad mokotės ir lietuvių liaudies dainų, ir popdainų, bet jos lietuviškos. Vaikai, kol kalbėsime lietuvių kalba, kol dainuosim lietuviškas dainas, šoksime lietuvių šokius – tol mes čia gyvuosime. Nepriveskime prie to, kad ateityje tik vietovardžiai liudytų, jog kadaise čia būta lietuvių. Dar kartelį nuoširdžiai dėkoju visiems dainorėliams ir jų

mokytojams, visiems, kurie padėjo konkursą organizuoti. Atskiras padėkos žodis ir vertinimo komisijos nariams. Jų darbas nėra labai malonus. Tačiau dėl jų sprendimų mūsų vaikai auga, tobulėja – o tai mums yra svarbiausia.

Jubiliejinio renginio ypatingos buvo ir dovanėlės. Vaikus pamalontinti galėjome mūsų rėmėjų dėka – lėšų skyrė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija bei Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija.

Pabaigoje pasvarstymui tokia mintis: galbūt kitais metais verta pridėti dar vieną kategoriją – licėjus moksleivių? Ši mintis jau kiek laiko kirba galvoje, juolab kad ir jaunimas vis klausia, kodėl tik iki VIII klasės, ir sako: „Mes irgi norėtumėm.“ Taigi turėkime viltį, kad XXI „Dainorėlis“ pakvies dainuoti ir vyriausius moksleivius.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

LKN direktorė Asta Pečiulienė su mokytojais

 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

 GLOBALI LIETUVA

 LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

„Puniukams“ 20 metų

ASTA PEČIULIENĖ

Tai buvo 2003-ieji metai, lapkričio mėnuo. Į pirmą repeticiją Punsko pagrindinės mokyklos koridoriuje atėjo 29 I–IV klasių mokiniai. Subūriau dvi šokių grupes (jaunesniųjų ir vyresniųjų) bei trijų muzikantų kapelą (Vida Bobinaitė – smuikas, Ina Pečiulytė – smuikas ir Matas Pečiulis – akordeonas), kuri grojo šokėjams. Metus dirbome mokyklos patalpose, bet 2004 m. pavasarį aš perėjau dirbti į Punsko lietuvių kultūros namus, todėl paskui save ir atsivedžiau visą būrį jaunų artistų. Man pagalbon atėjo tuometinis „Klumpės“ vadovas Jonas Zakaravičius, kuris mielai sutiko profesionaliai padėti muzikuojantiems ir dainuojantiems vaikams. Taip iš šokių grupės išaugom į Vaikų lietuvių liaudies meno studiją „Puniukai“.

Per 20 gyvavimo metų „Puniukai“ koncertavę tiek Lenkijoje (Balgogėje, Podkova Lesna, Vanieva, Ciechanovcuje, Vengoževe, Suvalkuose), tiek Lietuvoje (Klaipėdoje, Kaune, Vilniuje, Šilutėje, Igliaukoje, Zyplių dvare, TV laidoje „Duokim garo!“). Vis dėlto daugiausia pasirodavo savo krašto renginiuose (Vaikų

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

šokių šventėje „Aguonėlė“, dabar „Bitute pilkoji“, Žolinių šventėje, mokyklos, LKN renginiuose), o nuo 2007 m. kasmet rengia Tėvelio dienai skirtą koncertą.

„Puniukai“ per 20 metų sušoko apie 130 šokių, sugrojo apie 80 melodijų, būta daugiau kaip 300 dalyvių. Kapelai 14 metų vadovavo Jonas Zakaravičius, 2 metus Antanas Maziliauskas, dabar Artūras Pečkaitis ir Arūnas Lekešys. Šokėjams nuo pat pradžių vadovauja Asta Pečiulienė.

2023 m. „Puniukų“ koncertas ir buvo skirtas tėveliams pagerbti bei pažymėti 20 metų sukaktį. Todėl tarp eilių ir linkėjimų tėveliui pasirodė ne tik dabartinės sudėties „Puniukai“ (5 šokėjų grupės ir kapelukė – 75 vaikai), bet taip pat alumnai (dabartiniai „Vyčių“ šokėjai, kurių dauguma šokti pradėjo pas vadovę Astą), sušokę „Parovėjos suktinę“, bei Punsko Kovo 11-osios licejaus liaudiškų šokių grupė „Šalčia“ (taip pat daugelis buvę „Puniukai“), pašokę „Sėdžiu ant palangės“, na ir šaunusis „Puniukų“ orkestras. Koncerte pagroti „Polką“ suvažiavo 14 buvusių kapelos dalyvių (Gabija Batvinskaitė, Klaudija Kogačiauskaitė, Gabrielė Krakauskaitė, Bernadeta Nevulytė, Ina Simanauskienė, Aleksandra Staskevičiūtė, Edvinas Pajaujis, Matas Pečiulis, Adrianas Pykys, Deivydas Senda, Povilas Senda, Arnoldas

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Vaznelis, Mangirdas Vektorius, Raimundas Venšlauskas). Nuoširdžiai ačiū Jums, jaunime!

Jubiliejinį koncertą ir pradėjome, ir užbaigėme išdaigišku vaikų šokių „Aukštadvario genys“. Jis vaikams labai patiko ir šį šokį norėjo šokti visi – bet ne visi sutilpome scenoje. Todėl finalinį „Aukštadvario genį“ atliko visi „Puniukų“ geniai (visi berniukai) ir tik dalis mergaičių. Bet jubiliejinio koncerto metu visoms grupėms skirtos savos „5 minutės“ scenoje. Mažyliai pašoko „Du gaidelius“ ir folklorinių šokių pyne, kiek didesni vaikučiai atliko „Kačiukus“ (akompanavo „Puniukų“ kapela) ir „Ant arkliukų“ – patį pirmąjį „Puniukų“ kadaise šoktą šokį. Už juos vyresnių dalyvių grupė sušoko jau minėtą „Aukštadvario genį“ ir „Katinų jouds“, dar vyresni – „Pupų kult“ ir „Polką su ragučiais“, o vyriausieji – „Linksmapolkę“ ir „Grazokėlį“. Kapela, be akompanavimo šokiams, pagrįžo „Ar aš tau, sese, nesakiau“, visų kadaise grojusių „Puniukuose“ muzikantų bendrą „Polką“ ir finale sveikinant tėčius – „Plauk sau, skaisčius laivelį“. Vaikų koncerto vedėjai buvo Ina Misiukonytė ir Eimantas Uzdila, eilėraščių apie tėtuko batus padeklamavo du maži pipirai – Matas Venšlauskas ir Markas Jankauskas, linkėjimus tėčiams skyrė Greta Radzevičiūtė, Kornelijus Bliūdžius ir Ina Simanauskienė.

Darbas su vaikais yra nepaprastai malonus ir teikiantis daug džiaugsmo. Vieni jų labai atidžiai klauso ir

stengiasi mėgdžioti visus rodomus judesius, bet yra ir tokių, kurie į repeticiją subėga dar ir drauge pabūti, o radus minutėlę atokvėpio – pašdykauti. Rimtas darbas vyksta jau su vyresniaisiais, iš jų galima reikalauti sceninio įvaizdžio, nuotaikos ir technikos. Vis dėlto norisi, kad vaikai, atėję į repeticijas, ne tik išmokyti žingsnelius, bet visų pirma pamiltų lietuvių liaudies sceninį šokį, kad išsineštų pačius geriausius prisiminimus, susijusius su šokiu, ir norėtų su juo gyventi. Labai džiaugiuosi buvusiais „Puniukais“, kurie vis sugrįžta savaitgaliais Punskan pašokti, ir tais, kurie surado vietą Lietuvos akademinuose šokių ansambliuose.

Nuoširdžiai ačiū visiems, pradėdant seneliais, tėveliais, baigiant vaikais. Puikiai suprantu, kad be suaugusiųjų paskatinimo kažin kuris vaikas labai jau veržtųsi šokti, groti, dainuoti ar vaidinti... Tai Jūs savo vaikams rodo pavyzdį, kaip gyventi, kaip leisti laisvalaikį. Dėl to visų pirma ačiū, brangūs tėveliai, už Jūsų sąmoningumą ir norą vaikus ugdyti aktyvioje, judesio, savos kultūros terpėje. Mes, vadovai, esame tik pagalbininkai ir iš Jūsų mums atvestų vaikų bandome užauginti šokėjus, muzikantus, bandome jiems parodyti, kad svarbiausia žmogui – jo šaknys, jo savastis, jo ryšys su gimtuoju kraštu, gimtaisiais namais, su tautine kultūra.

Džiaugsmas trykšta, kai matai laimingus vaikus, laimingus tėvus, kad visų mūsų bendras darbas nenuveina veltui. „Puniukai“ – jau gan didelė

šeima, yra kuo pasidžiaugti, yra kur paleisti svajonių vadžias... O tos svajos – palinkėti, kad vaikai šoktų, džiaugtųsi savo veikla. Galbūt iš jų būrio išsiugdysime naujus vadovus, kurie ateity pakeis mus ir perims iš mūsų ansamblio vadžias. To linkiu ir sau, ir kapelos vadovams. O tuo tarpu sveikinu visus buvusius ir dabartinius dalyvius su 20-uoju gimtadieniu!

Visų Punsko LKN ansamblių, tuo pačiu ir „Puniukų“, veiklą remia Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija. O jubiliejaus proga saldainiai visiems „Puniukams“ nupirkti už Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos skirtas lėšas.

Didžiausią dovaną jubiliejų švenčiantiems „Puniukams“ skyrė Lenkijos lietuvių draugija. Ji pateikė paraišką Palenkės vaivadijos maršalkos įstaigai, o ši finansavo aštuonių dzūkiškų sijonėlių siuvimą. Taigi esame labai laimingi, kad turime autentiškus dzūkiškus sijonus. Labai stengsimės ateityje susikomplektuoti visus tautinius drabužėlius (mat sijonai – vos viena jų dalis). Ačiū tiek LLD, tiek Palenkės vaivadijos maršalkos įstaigai už suteiktą galimybę įsigyti sijonėlius.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSienio REIKALŲ
MINISTERIJA

Podlaskie

Rasas šventėme Verkių parke Vilniuje

NASTUTĖ SIDARIENĖ

Ateina trumpiausioji metų naktis ir negali jos pramiegoti, turi švęsti, būti gamtoje, tarp žmonių, žolynų, vandens, medžių, javų... Lietuviui reikia patirti šį kasmetinį gamtos virsmą, šį vasaros džiaugsmą. Apie tai neleidžia pamiršti mūsų protėvių tradicijos, pagarba motulei gamtai, žemelei žiedkelėlei, po kurią kasdien vaikščiojam rasų suvilgytom basom kojom. Visa tai ir atveda mus kasmet prie ežerų ir upių, prie Joninių laužų.

Šiomet irgi negalėjom tokio džiaugsmo prarasti. Nuo Atvelykio gerbiama Nijolė Balčiūnienė ragino Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos (LLEKD) kolektyvus prisijungti prie jos jau dvidešimt trečią kartą organizuojamo Rasų renginio Verkiuose. Ilgai ruošėmės. Sujungėm visų LLEKD kolektyvų – „Gimtinės“, „Alnos“, „Šalcinuko“ – bei Suvalkų „Sūduvos“ ir jų vadovų pajėgas. Antradienį prieš Jonines programą „išbandėme“ prie Punios ežero.

dainuoti dainas. Pradžioje sudainavome „Tu žilvitėli“, „Oi ta ta, kupole graži“, „Pasėjau žilvitį“, „Kupole rože“, „Pasėjau dobilėlį“...

Pašokus ir padainavus merginos mėtė vainikus ant kupolės. Kiekviena paėjus devynis žingsnius, neatsigręždama į kupolę, mesdavo iki trijų kartų. Buvo džiaugsmo ir krykštavimo, jei kurios vainikas užkibdavo ant kupolės šakos. Iš kelinto karto užmesdavo – manyta, kad už tiek metų ir ištekės. Seniau labai džiaugdavosi merginos, jog joms greit ištekėti lemta, o dabar turbūt labiau džiaugiasi tuo, kad pavyko užmesti vainiką, nes tekėti ne visos skuba. Per tą laiką, kol merginos mėtė vainikus, visi kiti turėjo galimybę iš pačių prisirinktų devynių žolynų sužinoti savo ateitį pas žolininkes.

Pasilinksminę, visi dainuodami ėjom saulės palydėti. Pakeliui apdainavom medžius: ąžuolą ir klevą. Užėję ant tilto pamatėme ties bažnyčios bokštais besileidžiančią saulutę. Sudainavome dvi sutartines, keletą dainų. Atėjo laikas vainikėlius ežere plukdyti. Merginos nuo tilto paleido juos į Punios ežero bangas, kad beplūduriuodami susitiktų su kitais vainikėliais.

Dar susitikome prie aukuro palinkėti, padėkoti vieni kitiems. Po to LLEKD pirmininkas Robertas Vektorius uždegė laužą. Ilgai netilo muzika ir nenustojo suktis rateliai. Nemažai atėjo jaunimo, kuris noriai įsitraukė į visas veiklas.

Praėjus trims dienoms po šių Joninių išvakarių Punske, tie patys žmonės nuvyko į Vilnių. Vilniuje, Verkių

Nastutės Sidarienės nuotr.

Vainikėlių plukdymas Punios ežere

Nastutės Sidarienės nuotr.

Uždegus laužą dainavo ir grojo folkloro ansambliai

parke, Nijolė Balčiūnienė surengė Rasos šventę pagal labai panašų scenarijų, kaip ir mes bei visa Lietuva kasmet švenčia. Tik šiai šventei savo mastu gal neprilygo jokios kitos Rasos. Tūkstančiai žmonių susirinko. Atrodė, kad netilps jie visi parke. Ir tai nebuvo alaus mėgėjai. Juo ir niekuo kitu, net ir vandeniu, parko teritorijoje nieks neprekiavo. Maisto ir vandens, kaip ir senais laikais būdavo, kas norėjo, atsinešė patys. Kai kurie, dalyvavę pirmą kartą, skundėsi, kad negali gauti geriamo vandens, nes jau visi pripratę, kad visur visko galima nusipirkti. O čia grįžome į senus laikus, kai patiems reikėjo iš anksto pasirūpinti.

Naktis buvo šilta. Visi linksminosi. Nors nebuvo nei apsaugos, nei policijos, nepastebėjome jokių viešosios tvarkos pažeidimų.

Šventės vedėja buvo senųjų papročių puoselėtoja Nijolė Balčiūnienė. Apeiginę meno programą atliko žinomi Vilniaus miesto bei Punsko lietuvių folkloro ansambliai: „Jorė“, „Laukis“, „Varangė“, „Alna“, „Gimtinė“, „Šalcinukas“, apeigų folkloro

grupė „Kūlgrinda“, tradicinė kapela „Griežikai“, liaudies dainų klubas „Raskila“, dalyvavo tradiciniai muzikantai, GTC Botanikos instituto vaistažolių žinovės, būrėjos iš žolynų.

Smagu kitiems įsijungti į apeigas, kai yra nemažai kolektyvų, gerai išmanančių jų eigą, prasmę, turinį. Visi kiti įsijungė, kas kaip sugebėjo. Po pirmosios apeiginės dalies uždegus laužą paeiliui dainavo ir grojo folkloro ansambliai. Kiti

šoko ratelius, liaudies šokius. Šoko vieni labai gerai, kiti dar tik mokėsi, bet visų veidai švytėjo, visi buvo pilni džiaugsmo. Įspūdinga matyti tiek gerai nusiteikusių, linksmų žmonių.

Prieš vidurnaktį, kelią pasišviesdami deglais, jaunimas keliavo prie Neries plukdyti vainikėlių, o kai kas ir maudytis. Nenusakomas nakties grožis. Taip gražiai bendraujantiems, besilinksminantiems gal nebūtina ir paparčio žiedą surasti. Laimė yra pati naktis ir patirti išpūdžiai. Pamatai tokius žmones ir vėl atrandi viltį, kad lietuviams labai svarbios savos tradicijos, kad jos gyvos, kad reikalingos šiandien ir jaunam, ir senam, ir šeimoms su vaikais.

Dėkojame Lietuvių etninės kultūros draugijai, Pavilnių ir Verkių regioninių parkų direktijoms, GTC Botanikos institutui ir Nijolei Balčiūnienei už šią gražią šventę.

Nastutės Sidarienės nuotr.

Žolynais apipinti vartai

Visi esame tie patys žmonės

BOŽENA BOBINIENĖ

Esu įsitikinusi, kad gyvenime nebūna atsitiktinumų. Visos patirtys, viskas, kas mums nutinka, turi savo prasmę. Viskas mus augina. Aišku ir tai, kad kuo sudėtingesnes, sunkesnes užduotis pasaulis, likimas ar Dievas mums siunčia – tuo geriau. Ir nors sunku kartais su tuo susitaikyti, bet juk daug dalykų nepriklauso nuo mūsų ir jų pakeisti neįmanoma, kad ir kaip norėtum. Taigi tiesiog reikia tas naštas priimti, išmokti su jomis gyventi. Galima dar pasiguosti, kad visi sunkumai grūdina. Moko. Priverčia laužyti savo baimes, kovoti su abejonėmis. Ugdo išmintį ir vidinę stiprybę... Daug to visko. Ir vis tiek galvoje kirba klausimas: kodėl būtent aš?..

Tačiau būna, kad atsirandi naujoje vietoje, sutinki naujus žmones, su kuriais bendraujant galima iš naujo įvertinti savo esamą padėtį. Ir pamatai, kad vis dėlto tu turi visko pakankamai. Kad turi už ką gyvenime dėkoti – nepaisant visų sunkumų, kurie atrodo nepakeliami.

Praleidau tik keletą dienų kitoje aplinkoje, su kitokiais žmonėmis, ir to pakako įsitikinti, kad yra gerai taip, kaip yra. Kad yra LABAI gerai.

Žmonėms, su kuriais teko bendrauti, visiškai nesvarbu, kas politikoje, kur karas, kas pasauly turtingiausias, ar yra sausra, ar potvynis, ar euro kursas auga, ar parduotuvėje yra akcija, ar ateina krizė, kokios suknelės šiuo metu madingiausias ir t. t. Jų lūkesčiai tokie nedideli: truputis dėmesio, švelnus žodis, apkabინimas, priėmimas tokių, kokie jie yra, ir suteikimas galimybių reikštis tiek, kiek jie sugeba ir gali. Tapo akivaizdu, kad kiekvienas nori gyventi ir tuo gyvenimu,

koks jis bebūtų – džiaugtis. Ypač kai likimas pašykštėjo sveikatos ir standartinio „normalumo“.

Pagalvojau: kaip gerai, kad yra tikrai didelės širdies, atsidavusių žmonių, kuriems kitas-kitoks labai rūpi, jog priima jį tiesiog toki, koks jis esąs, nereikalaudami, kad jis taip ar kitaip pasielgtų, reikštųsi, būtų „kaip visi“. Ne dėl pelno, nes vis dar socialinės globos specialistų veikla nėra tinkamai įvertinta, o tiesiog – žmogiškai.

Be abejo, socialinės globos srityje, lyginant su ankstesniais metais, galima pastebėti teigiamų pokyčių. Ir nors, ko gero, daug ką galima būtų patobulinti, skirti dar daugiau dėmesio, reikia pripažinti, kad šiuo metu žmonėms su fizine ar intelekto negalia yra suteikiamos galimybės gyventi kiek įmanoma labiau pilnavertę gyvenimą. Neįgalumas jau nėra visiškai nežinoma tema. O būtent pakantumas „kitoniškumui“, jo pripažinimas yra labai svarbus – juk ne visi yra jauni, aktyvūs, idealiai gražūs, sveiki, pasiturintys, talentingi, išsiskiriantys neeiliniu intelektu. Bet ir neturi jie jaustis blogesni už kitus.

Žmonės su intelekto negalia išvis nieko „neprivalo“. Daugelio „standartinių“ pasaulio taisyklių, normų jie nepaiso, daugelio nežino, nesupranta. Ir mes tai priimame, kartais apgailėstaudami, atleidžiame jiems tą nesusižadymą. Viena vertus, galima pagalvoti: niekas jiems nerūpi, kažkas už juos mąsto ir jais rūpinasi. Tačiau yra įvairių neįgalumo formų, stadijų, lygių. Kai kurie žmonės su negalia (ypač kalbant apie intelekto sutrikimus) mąsto stebėtinai logiškai, išreiškia savo jausmus, turi svajonių. Deja, didžioji dalis tų svajonių neišsipildys...

Pavyzdžiui, svajonė išvykti į užsienį, susitikti su kitos šalies gyventojais, išvis – peržengti sieną ir aplankyti tą kitą šalį. Savo akimis pamačiau ir išgirdau, kiek daug tai reiškia jaunimui su psichikos negalia, kadangi dalyvavau Lenkijos ir Lietuvos neįgalaus jaunimo mainų programos stovykloje, kurią surengė Raseinių neįgaliųjų užimtumo ir paslaugų centras, pakvietęs stovyklauti ne tik savo globotinius, bet ir draugus iš Lenkijos – Tčevo miesto specialiosios mokyklos auklėtinius. Juos lydėjo globėjos – auklėtojos, socialinės globos specialistės. O man teko jiems visiems padėti pralaužti kalbos barjerą. Tačiau pastebėjau, kad po keleto dienų nei abiejų šalių jaunimui, nei globėjoms kitos kalbos nemokėjimas nebuvo kliūtis bendrauti. Tai galima buvo pastebėti atėjus išsiskyrimo metui: kelių dienų pakako susipažinti, apsiprasti, ir kai kuriems dalyviams iš tiesų buvo labai sunku skirtis, skruostais plūdo ašaros... Supratau, kiek daug jiems reikė ta trumpa stovykla. Sužinojau, kad kai kurie iš jų, o gal dauguma (tai jaunimas, šiais metais baigiantis specialiąją mokyklą, jau pilnametis), į Lietuvą – jiems tolimą užsienį – išvyko pirmą ir paskutinį kartą. Tokią galimybę suteikė būtent specialioji mokykla, o ją baigus jaunų žmonių ateitis nelabai aiški...

Žinoma, jie patys turi svajonių. Pavyzdžiui, Kasparas labai domisi transporto priemone. Visada rankoje laiko savo telefoną ir fotoaparata su kamera, ir pamatęs pravažiuojantį įdomesnę autobusą, vilkiką ar didesnę automobilį – aistringai juos fotografuoja ir filmuoja. Apie riedmenis jis išmano nemažai. Papasakojo man

Raseinių savivaldybėje

apie savo svajonę: jis norėtų kada nors turėti savo transporto įmonę ir vežioti keleivius dideliu dviejų aukštų autobusu. Panašiu teko mums važiuoti į ekskursijas. Kasparas pats išdrįso mane paprašyti, kad paklausčiau lietuviu vairuotojo, ar leistų jam pasėdėti už vairo ir nusifotografuoti. Gavęs leidimą, vaikinai buvo be galo laimingas; jam tai bus viena labiausiai įsimintinų išvykos akimirky...

Stovyklos dalyviai – pilnamečiai, kai kurie jau subrendę žmonės, tačiau mąstantys vis dar kaip vaikai. Žinoma, yra įvairių neįgalumo formų ir lygių, bet šio projekto grupėje dalyvavo išties labai nuoširdūs, aktyvūs ir mieli jaunuoliai. Vienas jų, trisdešimtmetis Marius iš Raseinių, vis ieškodavo progų pabendrauti. Kadangi tik aš iš Lenkijos delegacijos kalbėjau lietuviškai, dažnai pasišnekėdavom. Sužinojau, kaip jis lankė specialiąją mokyklą, kaip dabar ateina į Neįgalųjų užimtumo centrą, kokiomis veiklomis čia užsiima, kad labai džiaugiasi būsima kelione į Tčevą, pas, kaip jis sakydavo, „draugus lenkus“. Paprašydavo pavertėjauti – kalbindavo ir lenkų grupės globėjas. Pagaliau išdrįso su jomis pasikalbėti anglų kalba. Nustebę klausėme, kaip tos kalbos pramoko. Marius prasitarė, kad tiesiog klausydamasis televizijos laidų. O jeigu anglų kalbos žodžių pritrūkdavo, jis tai, ką norėdavo

pasakyti savo pašnekovui, įsirašydavo į telefoną, ir programėlė išversdavo į lenkų kalbą. Maža to, priešpaskutinę stovyklos dieną visiems projekto dalyviams lankantis Raseinių savivaldybėje pas merą vyko ir oficialus priėmimas bei buvo sakomos kalbos. Kaip nustebau, kai Raseinių neįgalųjų užimtumo ir paslaugų centro direktorė pakvietė Marių tarti žodį nuo savęs ir savo draugų! Prieš tokią auditoriją jis kalbėjo pirmą kartą. Be abejo, jam tai buvo didžiulis išgyvenimas. Su visais mandagiai pasisveikino, savivaldybės valdžios vyrus pagyrė už tai, kad jie pasipuošę gražiais kostiumais; su didžiausia pagarba ir meile kalbėjo apie svečius iš Lenkijos ir išreiškė viltį, kad rudenį jam su kitais centro auklėtiniais pavyks pasiekti tą nuostabaus grožio Lenkiją, pamatyti puikius miestus ir pabendrauti su gerais ir nuoširdžiais žmonėmis, kurie ten gyvena – tokiu būdu užuominomis davė merui suprasti, kad tai kelionei reikės papildomų lėšų...

Pirmą kartą gyvenime teko versti tokią tiesiai iš širdies sakomą kalbą. Visi buvome sujaudinti Mariaus paprastų, bet labai aiškių ir nesužadintų minčių. Be abejo, jam pačiam itin svarbūs buvo garsūs mūsų plojimai bei mero rankos paspaudimas. Pagalvojau: jeigu tik Marius būtų gimęs įgalus, sveikas – kas žino, gal pats sėdėtų mero kėdėje ar būtų pasiekęs dar

daugiau? Tačiau šiam vaikinui nieko daugiau nereikia, kaip tik būti gerų žmonių apsupty, semtis iš gyvenimo tiek, kiek leidžia jam suteiktos galimybės. Ir tai yra gerai. Ir to pakanka.

Šitame kelyje sutikti žmonės – tai ne tik globotiniai. Tai ir nuostabios, atviros širdies globėjos, su kuriomis labai prasmingai praleidau laiką ne tik projekto veiklų, ekskursijų, susitikimų metu, bet ir vakarais, kai jau „vaikai“ išsiskirstydavo į savo kambarius pailsėti, o mes iki vėlyvos nakties, o kartais iki ryto kalbėdavomės. Daugiausia pasakodavo jos pačios: apie savo darbą, auklėtinius su įvairiausiomis negaliomis, su tuo susijusius sunkumus, nepaprastas situacijas, įvykius. Sėdėjau ir klausiausi lyg užkerėta, nors miegas lipdė akis, o rytą vėl reikėjo ruoštis į veiklas. Socialinio globėjo–mokytojo darbas labai sunkus ir atsakingas, bet ir teikiantis be galo daug pasitenkinimo, jeigu pavyksta bent vienam iš savo globotinių padėti, pakelti jo gyvenimo standartą, sustabdyti negalios pažengimą. Su savo auklėtiniais šios moterys bendrauja taip, lyg negalios nebūtų. Žinoma, kiek leidžia sąlygos ir gebėjimai, iš jaunuolių reikalaujama savarankiškumo, aktyvumo, pasirūpinimo savim ir vieni kitais.

Keletas dienų su neįgaliuoju jaunuimu ir jo globėjomis man buvo neįkainojama patirtis. Eiliną kartą įsitikinau: kad ir kaip norėtum – daug ko gyvenime pakeisti neįmanoma. Tiesiog reikia tai priimti ir kiekviename dalyke, kiekvienam žmogui, situacijoje stengtis surasti ką nors teigiamo. O jeigu jaučiame, kad galime ką gero patys padaryti – tiesiog darykime. Tikiu, kad mano buvimas stovykloje, be vertėjos darbo, turėjo dar ir gilesnę prasmę – tiek man, tiek žmonėms, su kuriais teko tą laiką praleisti. Šildė širdį jaunimo parodytas pasitikėjimas bei su jo globėjomis užsimezgęs draugystės ryšys. Buvau ten tinkamu laiku, su tinkamais žmonėmis ir esu dėkinga, kad viskas taip susiklostė.

*Deimantinis meilės ruduo jau atėjo
Prabėgusių metų kraičius suskaičiuot.
Tas jausmas, kai nuolat dvi širdys ilgėjos,
Subrendo lyg grūdas laiminguos vaikuos.*

*Deimantinės vestuvės! Ši laimė aplanko
Tik tuos, kur gyvenime buvo kartu.
Už negandų kančią, už begalę vargo
Lemtis dovanojo Jums meilę vaikų.*

Džiaugiamės didele ir gražia Jūsų švente,
neišsenkančia meile ir pagarba vienas kitam.

Linkime:

*Laikykites kaip medžiai vienas kito
Visom šakom ir širdimi,
Tegul po kojom žvaigždės krinta
Ir dega širdys ugnimi.*

60-ojo vestuvių jubiliejaus proga
Bronė ir Genių Leončikus sveikina

Visad mylintys vaikai su šeimomis

*Te niekad neapleis energija sparnuota
Ir akys šilumą jaunatvišką teskleis.
Širdis, tikėjimo žiedais apvainikuota,
Te niekada pavargti Tau neleis.
Mes linkime energijos, sveikatos
Ir šypsenos – geros, plačios.*

Tegul Tau skiriamus **ILGLAUSIŲ METŲ**
Dar šimtą kartų pakartos...

*Nors metai jau nusinešė daug džiaugsmo ir svajonių,
Nors smilkiniuos pražydo jau plaukų sruogelės sidabru,
Laiminga būk, sulaukus šitiek metų,
Kurie ne vien tik rūpesčius, – ir laimę atnešė kartu...*

Liepos 10 d. **Julija Nevulienė** šventė
70-ąją gimtadienį. Gražaus jubiliejaus proga
ją sveikina

*Vyras Juozas, dukros Dalia ir Violeta,
žentai Valdas ir Rimas, anūikai Rasa su Viktoru,
Robertas, Rita, Nojus ir Ignas
bei du mažiukai proanūkiai Iga ir Itanas*

Anei ir Kaziui Venslauskams

*Šėšiasdešimt kartų Jūs ant žemės žirgo
skriejot aplink saulę tarp jos spindulių.
Krykštė Jūsų laimė, į karčius įstrigus.
Akyse kiek švito vasaros gėlių.*

Anele ir Kazy, prieš 60 metų sumainėt aukso
žiedus. Metai praėjo, liko Jūsų gyvenimo
prasmė – vaikai ir anūkai.

Sveikina Uzdilų giminė

*Jau ketvirtį amžiaus nuėjot kartu,
Jau ketvirtis amžiaus taip metų greitų.
Tik vakar, atrodo, vestuvės skambėjo,
O štai jubiliejus sidabro atėjo.
Mes linkim sėkmės ir skalsos namuose,
Gyventi sveikatoj, nelūžti dvasia.*

Liepos 18 d. sidabrinį jubiliejų švėšiančius
Danutę ir Vitą Leončikus sveikina

Sesuo Onutė ir brolis Petras su šeimomis

Įmonė **EMISKAR**

Vitas Pečiulis
Mokyklos g. 35
16-515 Punkskas

Kokybiškai ir greitai montuojame oro kon-
dicionierius bei šilumos siurblius. Parenkame
reikiamą kondicionierių/šilumos siurblių bei
užtikriname konkurencingas kainas.

Tel. 502 026 107
emiskar@op.pl

PADĖKA NAVINYKŲ KAIMO SENIŪNUI

Nuoširdžiai dėkojame Navinykų seniūnui Dariui ir jo žmonai Irenai Baguckams už kaimo laukų šventinimo tradicijų palaikymą ir visų mūsų subūrimą bendrai maldai bei bendroms vaišėms š. m. birželio 17 d., už kaimo kapinaičių priežiūrą ir suoliuko įrengimą. Dėkojame visiems, kurie prisidėjo darbais tvarkant kaimo kapinaites ir jų aplinką.

Aliejos Krakauskienės nuotr.

2023 m. birželio 23 d. į amžinybę iškeliavo
mūsų brangus Vyras, Tėvelis ir Senelis
A. A. BRONIUS AGURKIS
iš Vaitakiemio.

*Amžiams užsimerkė Tavo akys,
Lūpos neprabils jau niekada.
Liko tuštuma, liepsnelės žvakių
Ir prisiminimas – lyg negyjanti žaizda.*

Norime dar kartą nuoširdžiai padėkoti mūsų artimiesiems, giminėms, kaimynams, bičiuliams, klasės draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą laidotuvėse, parodytą pagarbą Velioniui, už paguodos žodžius, gėles, aukas, maldas, už patį buvimą šalia sunkią netekties valandą. Dėkojame giesmininkams už giesmes ir rožančių, kunigams už atnašautas šv. Mišias, Seinų laidojimo namų savininkui Valdui Pečiuliui už pagalbą organizuojant laidotuves. Ačiū Punsko ambulatorijos, Seinų ligoninės gydytojams ir medicinos seselėms už Broniaus gydymą ir pagalbą slaugant. Esame Jums visiems dėkingi už pagalbą ir gerą žodį sunkiu metu.

Liūdentys žmona, dukra ir sūnus su šeima

2023 m. birželio 22 d. po ilgos ir sunkios
ligos į amžinybę iškeliavo
mūsų mylimas tėtis, vyras, senelis, brolis,
dėdė, kaimynas, draugas
A. A. VITAS KALEINYKAS iš Punsko.

*Tu anapus jau laimės,
Tu anapus jau skausmo
ir nėra, kas Tave
iš to miego prikels.*

*Mums sunku patikėt,
kad Tavęs jau nėra,
kad tos rankos
jau niekad neuos...*

AČIŪ tariame giminėms, kaimynams, draugams, pažįstamiems už pagarbą Velioniui, gėles, aukas, maldas, paguodą ir buvimą kartu sunkią valandą. Nuoširdžiai dėkojame giesmininkams už maldas ir giesmes, vikarui už mišias ir gražų pamokslą. Taip pat labai AČIŪ gydytojui Juozui Krakauskui ir Seinų ligoninės darbuotojams už gydymą ir slaugymą bei Punsko ambulatorijos seselėms, kurios visad stengėsi padėti ir patarti.

Liūdentys žmona, dukra ir sūnus su šeimomis